

Hukuk Fakültesi Dergisi
Ankara Hacı Bayram Veli University
Faculty of Law Review

ISSN: 2651-4141 e-ISSN: 2667-4068
Cilt / Volume XXVII Nisan / April 2023 Sayı / No. 2

**TÜRK HUKUKU'NDA MİRASIN RESMÎ TASFİYESİNİ
GEREKTİREN HALLER**

THE CIRCUMSTANCES THAT REQUIRE OFFICIAL LIQUIDATION OF
HERITAGE IN TURKISH LAW

Bengisu ÖNDER SÜYEN*

ÖZET

[10.34246/ahbvuhfd.1185068](https://doi.org/10.34246/ahbvuhfd.1185068)

Mirasbırakanın ölümünün ardından mirasçılara, mirası kabul, ret, defter tutma talebinde bulunma seçimlik haklarının yanında dördüncü olarak resmî tasfiye talebinde bulunma imkânı tanınmıştır. Resmî tasfiye durumunda mirasçıların, tereke borçlarından sorumlulukları bulunmamaktadır. Bu yönüyle resmî tasfiyenin, diğer seçimlik haklara kıyasla mirasçılar açısından daha güvenli bir yol oluşturduğunu söylemek mümkündür. Bunun yanı sıra, alacaklarını elde edememe hususunda inandırıcı sebeplerle şüphe duyan mirasbırakanın alacaklılarına da, talepte bulunmalarına rağmen kendilerine ödemedede bulunulmaması ya da güvence gösterilmemesi halinde resmî tasfiye talebinde bulunma hakkı tanınmıştır. Resmî tasfiye, bazı yönleriyle mirasın reddine, diğer bazı yönleriyle de mirasın kabulüne benzemekle birlikte, mirasçılara tanınan bu hakkın bağımsız ve kendine özgü bir nitelik taşıdığını kabul etmek gerekmektedir. Resmî tasfiye, sulh mahkemesince ya da atayacağı tasfiye memuru tarafından gerçekleştirilir. Tasfiye memuru, tasfiye sürecine ilişkin işlerini sulh mahkemesinin denetimi ve gözetimi altında yürütür. Kanun koyucunun öngördüğü bazı hallerde, talep şartı olmaksızın hâkim tarafından re'sen resmî tasfiye gerçekleştirilebilir. Bu çalışmada, resmî tasfiyeye ilişkin genel

* **Arş. Gör.**, Başkent Üniversitesi Hukuk Fakültesi Özel Hukuk Anabilim Dalı / ANKARA, **e-posta:** bengisu95@hotmail.com, **ORCID:** 0000-0001-5664-8947 **DOI:** 10.34246/ahbvuhfd.1185068

* **İntihal / Plagiarism:** Bu makale intihal programında taranmış ve en az iki hakem incelemesinden geçmiştir. / *This article has been scanned via a plagiarism software and reviewed by at least two referees.*

bilgilere yer verilmiş, özellikle kanundan doğan resmî tasfiye halleri açısından taşıdığı önem dolayısıyla mirasın reddi kurumu da incelenerek Türk hukukunda resmî tasfiye gerektiren durumlar koşullarıyla birlikte açıklanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Resmî Tasfiye, Mirasçıların Sorumluluğu, Mirasın Reddi, Olağan Tasfiye Usulü, İflas Usulü ile Tasfiye

ABSTRACT

After the death of the inheritor, the heirs are entitled to accept the estate, to disclaim the estate or to request official bookkeeping. In addition to these elective rights, the heirs are also entitled to claim official liquidation of heritage. In this case, the heirs will not be liable for debts of the estate. Therefore, the official liquidation is a safer way for the heirs in comparison to their other elective rights. Besides, the creditors of the inheritor are also entitled to claim official liquidation under certain circumstances. Although official liquidation shows similarities in some respects with disclaimer of the inheritance and in some respects with acceptance of the inheritance, it has to be considered as a sui generis right. The official liquidation is carried out by the court of peace or by one or more liquidators to be appointed by the same court. Liquidator carries out the transactions under the supervision of the same court. Under certain circumstances, the liquidation process is carried out by the judge ex officio. This study aims to describe, including the disclaimer of the heritage, the conditions of the official liquidation of heritage under the Turkish Civil Code.

Keywords: Official Liquidation, Liability of Heirs, Disclaimer of Heritage, Ordinary Liquidation, Liquidation by Bankruptcy.

EXTENDED ABSTRACT

This article aims to discuss the legal nature of the official liquidation of inheritance in Turkish Inheritance Law and to put forward its legal requirements in a systematic way. In this context, after giving general information about the official liquidation, the disclaimer of inheritance is analysed and the situations requiring official liquidation in Turkish Law.

According to the principle of universal succession, which is the most important principle of the Turkish Inheritance Law, on the death of a person, his entire property passes immediately and automatically to the legal and appointed heirs. Since the estate continues to exist as a whole in accordance with the principle of universal succession, it is not possible for any property in the estate to be left unclaimed or forgotten. In case of more than one heir, the heirs jointly own the estate. In this way, it is prevented that the heirs act alone and make savings that will harm the interests of other heirs. As can be seen, the principle of universal succession is in the interest of both the heirs and the creditors of the deceased.

On the other hand, the principle of universal succession may lead to undesirable results for the heirs in some aspects. As a matter of fact, in case where there is more than one heir, the inability of the heirs to dispose of the estates alone is in the interest of the inheritance partnership, but it does not coincide with the personal interests of the heirs. Similarly, the fact that the heirs are jointly and severally liable for the debts of the deceased with their personal assets creates a damaging situation for the heirs. In order to eliminate these drawbacks of the principle of universal succession, the heirs are granted four elective rights with the opening of the inheritance: accept or reject the inheritance, request official bookkeeping or request the official liquidation of the inheritance.

In cases of acceptance or disclaimer of the inheritance, the heirs are faced with the danger of incurring losses because they do not have a proper idea about the estate. The heirs, who do not want to put themselves in this danger, can request the official liquidation of the estate, as well as request bookkeeping, in cases where it is not clear whether the estate has more assets or liabilities. Official liquidation creates a safer way for the heirs than bookkeeping, as they are not personally liable for the debts of the deceased.

The main purpose of the official liquidation is to prevent the mixing of the estate and the personal assets of the heirs. Thus, the heirs are not responsible for the debts of the estate and the creditors are satisfied with the estate. In the other three elective rights, other than the official liquidation, the heirs are either not liable at all for the debts in the estate or are liable with their personal assets. However, in the official liquidation, the heirs are only responsible for the debts of the estate limited to their assets in the estate.

In spite of the Turkish Civil Code Article 632 et al. that regulates official liquidation of the inheritance, there is no specific provision regarding the legal nature of it, therefore various opinions are put forward in the doctrine. In our opinion, the official liquidation has a sui generis legal character.

There are two types of official liquidation: ordinary procedure and bankruptcy procedure. Since the assets of the estate are of a nature to meet its liabilities in the liquidation with the ordinary method, all the receivables of the creditors are paid. On the other hand, since the assets of the estate are not enough to cover its liabilities in liquidation by bankruptcy procedure, the creditors receive their receivables in proportion to their shares. In both liquidation procedures, creditors who cannot obtain their receivables from the estate do not have the opportunity to apply to the personal assets of the heirs.

Except for the two cases listed in the law, official liquidation can only be carried out upon request. Those who can request official liquidation are the heirs and the creditors of the inheritance in case of the fulfillment of the conditions mentioned in the law. On the other hand, in the cases listed in the Turkish Civil Code, the peace of

court may ex officio order the liquidation.

As a conclusion, the official liquidation is a sui generis institution that aims to protect both the heirs and the creditors of the deceased. The implementation of the official liquidation provisions has two consequences: First of all, the official liquidation has the effect of eliminating the liability arising from the debts of the estate. Secondly, the residual value as a result of the official liquidation again belongs to the heirs.

GİRİŞ

Miras hukukuna hâkim olan temel ilkelerden biri, külli halefiyet ilkesidir. Buna göre mirasbırakanın ölümünün ardından mirasçılar, herhangi bir işlem ya da mahkeme kararına ihtiyaç olmaksızın terekeyi bütün olarak kazanırlar. Diğer bir anlatımla, mirasçıların şahsi malvarlıkları ile miras yoluyla kazandıkları tereke birleşerek tek bir malvarlığı meydana getirir. Bu noktada resmî tasfiye, külli halefiyet ilkesinin istisnalarından birini oluşturmaktadır. Zira, resmî tasfiye talebiyle birlikte her ne kadar miras açılmış ise de tereke, mirasçılar tarafından kazanılmamakta, mirasçıların şahsi malvarlığından bağımsız bir varlık göstermektedir. Söz konusu malvarlığı, ilk olarak tereke borçlarına tahsis edilmiş durumdadır. Bu nedenle, mirasçıların tereke borçlarından doğan sorumlulukları kanunen ortadan kalkmakta; mirasbırakanın alacaklıları, mirasçıların şahsi sorumlulukları kapsamında onlara başvuramayıp alacaklarını terekeden elde etmektedirler. Mirasçılardan birinin usulüne uygun resmî tasfiye talebinde bulunmasının ardından terekenin pasifi, terekenin aktifinden karşılanmakta, geriye kalan bakiye ise mirasçılara geçmektedir. Mirasın resmî tasfiyesi, mirasın reddi ve mirasın kabulüne benzer nitelikler taşımakla birlikte, miras hukukunda kendine özgü nitelik taşıyan bir hukuki kurum olması dolayısıyla özel bir öneme sahiptir.

I. RESMÎ TASFİYENİN AMACI, HUKUKİ NİTELİĞİ VE RESMÎ TASFİYE USULLERİ

A. Resmî Tasfiyenin Amacı

Mirasın açılması ile birlikte mirasçılara tanınmış olan dört seçimlik haktan birisi de resmî tasfiyedir. Gerçekten mirasçılar, mirası kabul ya da reddedebilecekleri gibi resmî defter tutulmasını da talep edebilirler. Bu üç seçimlik hakkın yanı sıra dördüncü olarak mirasçılara, mirasın resmî tasfiyesini talep edebilme hakkı tanınmıştır. Mirasın kabulü ya da reddi halinde mirasçılar, tereke mevcudu hakkında tam fikir sahibi olmadıkları

için zarara girme tehlikesi ile karşı karşıya kalmaktadırlar. Kendilerini bu tehlikeye atmak istemeyen mirasçılar, terekenin aktifinin mi yoksa pasifinin mi daha fazla olduğunun anlaşılamadığı durumlarda, defter tutma talebinde bulunabilecekleri gibi terekenin resmî tasfiyesini de talep edebilirler. Resmî tasfiye, mirasbırakanın borçlarından şahsen sorumlu olmamaları bakımından mirasçılar açısından defter tutmaya göre daha güvenli bir yol oluşturmaktadır¹.

Resmî tasfiye, diğer seçimlik haklardan farkı hüküm ve sonuçlar doğurmaktadır. Kural olarak, mirasbırakanın ölümüyle birlikte hem yasal hem de atanmış mirasçılar, mirasbırakanın bütün borçlarından kişisel ve sınırsız olarak sorumlu olurlar. Mirasçılar bu sorumluluktan kurtaran bir hal olarak, 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun (TMK) 632 ila 636 maddeleri arasında resmî tasfiye kurumu düzenlenmiş bulunmaktadır. TMK m. 632/III uyarınca, “*Resmî tasfiye halinde mirasçılar, terekenin borçlarından sorumlu olmazlar.*”

Diğer üç seçimlik hakta mirasçılar, terekedeki borçlardan ya hiç sorumlu olmazlar ya da kişisel malvarlıkları ile sorumlu olurlar. Oysa resmî tasfiyede mirasçılar, sadece terekedeki malvarlığı ile sınırlı olarak tereke borçlarından sorumlu olurlar². Diğer bir anlatımla, resmî tasfiyede tereke malları ve mirasçıların kişisel malvarlıkları birbirinden ayrı tutulmakta, bunların birleşmesinin önüne geçilmek istenmektedir³.

Mirasın resmen tasfiyesi, miras hukukuna hâkim olan, mirasın bir bütün olarak intikalini ifade eden külli halefiyet ilkesinin istisnalarından birini oluşturmaktadır⁴. Nitekim, resmî tasfiye halinde tereke, mirasçıların malvarlığından bağımsız, belirli bir amacı yerine getirmeye hizmet eden özel

¹ Zahit İmre/ Hasan Erman, *Miras Hukuku*, 15. Basım, Der Kitabevi, 2021, s. 398.

² Ali Naim İnan/ Şeref Ertaş / Hakan Albaş, *Miras Hukuku*, 10. Bası, Seçkin Yayıncılık, 2019, s. 534; Fikret Eren/ İpek Yücer Aktürk, *Türk Miras Hukuku*, 4. Baskı, Yetkin Yayınları, 2021, s. 556; İmre/Erman, s. 397; Mustafa Dural/ Turgut Öz, *Türk Özel Hukuku Cilt IV Miras Hukuku*, 17. Baskı, Filiz Kitabevi, 2021, s.436; Bilge Öztan, *Miras Hukuku*, 12. Bası, Yetkin Yayınları, 2021, s. 418.

³ İmre/Erman, s. 397-398; Öztan, s. 418; Rona Serozan/Baki İlkay Engin, *Miras Hukuku*, 7. Baskı, Seçkin Yayıncılık, 2021, s. 531; Necip Kocayusufpaşaoğlu, *Miras Hukuku*, 3. Bası, Filiz Kitabevi, 1987, s. 644; Nuşin Ayiter/ Ahmet Kılıçoğlu, *Miras Hukuku*, 2. Bası, Savaş Yayınları, 1991, s. 247; Esat Şener, *Eski ve Yeni Miras Hukuku (Şerh)*, Seçkin Kitabevi, 1988, s. 742; Tuba Birinci Uzun, *Mirasın Resmî Tasfiyesi*, 1. Baskı, Seçkin Yayıncılık, 2018, s. 53; Mehmet Ayan, *Miras Hukuku*, 9. Baskı, Seçkin Yayıncılık, 2016, s. 289.

⁴ Dural/Öz, s. 436-437; Birinci Uzun, s. 50; O. Gökhan Antalya, *Miras Hukuku Cilt III*, 5. Baskı, Seçkin Yayıncılık, 2021, s. 457; Ayan, s. 289.

bir malvarlığı görünümündedir⁵. Bu malvarlığı, tasfiye memuru tarafından yönetilmektedir. Tasfiye memuru, mirasçılarının ve tereke alacaklılarının menfaatine uygun olacak şekilde, kendi adına hareket ederek terekeyi tasfiye eder⁶. Resmî tasfiye esnasında tasfiye memurunun mirasçılarının ve mirasbırakanının menfaatine uygun hareket etmesi, onların talimatlarına bağlı olduğu anlamına gelmemektedir; aksine tasfiye memuru, bu kimselerin iradesinden bağımsız olarak tasfiye sürecinin gerektirdiği işlemleri gerçekleştirmektedir⁷.

Mirasçılardan birinin resmî tasfiye talebinde bulunması halinde miras açılmakla birlikte, mirasçılar resmî tasfiyenin sonuna kadar terekeyi iktisap edemez. Bu halde ilk olarak, tereke varlığından mirasbırakanın borçları ödenir, sonrasında kalan artık değer ise mirasçılara paylaşılır. Dolayısıyla resmî tasfiyede tereke mevcudu, öncelikle mirasbırakanın alacaklılarına tahsis olunmaktadır⁸. Bu doğrultuda resmî tasfiyenin hem mirasçılarını hem de tereke alacaklılarını korumayı amaçlayan, mirasçılar açısından diğer seçimlik haklara oranla daha güvenli bir yol olduğunu söylemek mümkündür⁹.

Resmî tasfiye, mirasçılarının olduğu kadar mirasbırakanın alacaklılarını da korumayı amaçlamaktadır¹⁰. Nitekim, TMK m. 633'te, maddede sayılan şartların varlığı halinde mirasbırakanın alacaklılarına da resmî tasfiye isteme hakkı tanınmıştır. Söz konusu madde uyarınca mirasbırakanın alacaklıları, alacaklarını elde edemeyecekleri hususunda inandırıcı sebeplerinin bulunması durumunda, talep etmelerine rağmen alacakları ödenmezse ya da kendilerine güvence verilmezse, mirasbırakanın ölümünden veya vasiyetnamenin açılmasından itibaren üç ay içinde resmî tasfiye talebinde bulunabilirler. Böylelikle, alacaklıların terekeden tahsil edememe riski ile karşılaşan alacaklıların, resmî tasfiye talep ederek, alacaklarını terekeden tahsil etmeleri mümkün kılınmıştır. Vasiyet alacaklılarına, doğrudan resmî tasfiye talebinde bulunma imkânı tanınmamış olmakla birlikte, aynı koşulların varlığı halinde bu kişiler, haklarının korunması için gerekli önlemlerin alınmasını talep edebilirler.

⁵ Antalya, s. 458.

⁶ Birinci Uzun, s. 179; Antalya, s. 458.

⁷ Antalya, s. 458.

⁸ Kocayusufpaşaoğlu, *Miras*, s. 644.

⁹ Eren/Yücer Aktürk, s. 556; Dural/Öz, s. 436; Serozan/Engin, s. 531; İmre/Erman, s. 398; Ayiter/Kılıçoğlu, s. 247.

¹⁰ Cem Baygın, *Türk Miras Hukukunda Alacaklıların Korunması*, 1. Baskı, Seçkin Yayıncılık, 2005, s. 85; Birinci Uzun, s. 54.

Son olarak, “*mirasçılarının alacaklılarının korunması*” başlıklı TMK m. 617 hükmü ile mirasçılarının şahsi alacaklılarının menfaatleri de resmî tasfiye yoluyla güvence altına alınmıştır. Bu hüküm ile, mirasçılardan birinin kişisel alacaklılarına zarar verme amacıyla mirası reddetmesi durumunda alacaklılara, mirasın reddini iptal ettirerek mirasın resmî tasfiyesini sağlama imkânı tanınmıştır¹¹.

B. Resmî Tasfiyenin Hukuki Niteliği

Mirasın resmî tasfiyesi, TMK m. 632 vd. maddelerinde düzenlenmiş olmakla birlikte, bu kurumun hukuki niteliğine ilişkin bir düzenleme bulunmamaktadır. Resmî tasfiye, genel hatlarıyla, yetkili tasfiye memuru tarafından tereke borçlarının ödenmesinden sonra arta kalan bakiyenin mirasçılara verilmesi sürecini ifade etmektedir. Bu kurum, bir yandan mirasın kabulü ile benzerlik gösterirken, diğer yandan mirasın reddine ilişkin unsurları da içinde barındırmaktadır¹².

Mirasçılarının terekenin borçlarından kişisel sorumluluğunun bulunmaması resmî tasfiyeyi mirasın reddine yaklaştırırken, tasfiye sonunda artan bakiyenin mirasçılara verilmesi, bu kurumu, mirasın kayıtsız şartsız kabulüne ya da tutulan deftere göre kabulüne yaklaştırmaktadır¹³. Resmî tasfiyeyi mirasın reddi kurumuna benzeten yazarlar, düşüncelerini, tasfiyenin, külli halefiyet ilkesini ortadan kaldırması esasına dayandırmaktadırlar. Nitekim, mirasın reddinde olduğu gibi resmî tasfiyede de mirasçılar, terekenin borçlarından kişisel malvarlıklarıyla sınırsız sorumlu olmazlar¹⁴. Diğer taraftan, resmî tasfiye talebinde bulunan mirasçılarının, bu sıfatlarından doğan bazı hakları tasfiye sürecinde de devam etmektedir. Zira, mirasçılarının tasfiye sonucunda arta kalan mirastan faydalanmaları imkânı devam etmekte, mirasçılarının ölüme bağlı tasarrufların iptalini talep etme ve tenkis davası açma hakları

¹¹ Mirasçılarının kişisel alacaklılarına doğrudan doğruya resmî tasfiye talebinde bulunma hakkı tanınmamıştır. Onlar ancak, kendilerine zarar verme kastıyla mirası reddeden mirasçılarının reddinin iptalini talep edebilirler. Oysa, mirasçının durumu iyi olmasına rağmen terekenin borç içinde olması durumunda bu iki malvarlığının birbirine karışmasının önüne geçmekte mirasçının kişisel alacaklılarının da menfaati bulunmaktadır. Bkz. Kocayusufpaşaoğlu, *Miras*, s. 645.

¹² Serozan/Engin, s. 532; İnan/Ertaş/Albaş, s. 534.

¹³ İnan/Ertaş/Albaş, s. 534; Eren/Yücer Aktürk, s. 556; İmre/Erman, s. 397; Serozan/Engin, s. 532 vd.

¹⁴ Dural/Öz, s. 436; Serozan/Engin, s. 532.

sürmektedir¹⁵. Bu açılardan değerlendirildiğinde resmî tasfiyenin, mirasın kabulüne yaklaştığı ve hatta mirasın kabulünün özel bir çeşidi olduğu görüşü de ileri sürülmektedir¹⁶.

Bizim de katıldığımız görüşe göre mirasın resmî tasfiyesi, kendine özgü bir kurumdur¹⁷. Mirasın resmen tasfiyesinin bazı yönleriyle mirasın reddi ile benzerlik gösterirken, diğer bazı yönleriyle de mirasın kabulüne yaklaştığını söylemek mümkün olmakla beraber, bu kurumun TMK'da mirasçılara tanınan dört bağımsız seçimlik haktan biri olduğu göz önünde bulundurulduğunda, kanımızca, mirasın resmî tasfiyesinin kendine özgü bağımsız bir kurum olarak kabulü isabetli olacaktır.

C. Resmî Tasfiye Usulleri

1. Genel Olarak

Resmî tasfiyenin nasıl yapılacağına ilişkin esaslar TMK m. 634'te düzenlenmiştir. Buna göre resmî tasfiye, sulh mahkemesi tarafından ya da bu mahkemenin atayacağı bir veya daha fazla tasfiye memuru tarafından gerçekleştirilir. Usulüne uygun resmî tasfiye talebi üzerine hâkim, şartların gerçekleştiğine kanaat getirmesi halinde resmî tasfiyeye başlamakla yükümlüdür¹⁸. Doktrindeki hâkim görüşe göre tasfiye memurunun mirasçılar arasından atanması, menfaat dengesine uygun düşmez¹⁹. Tasfiye memurları, sulh hakiminin denetimi altında görevlerini yürütürler. Zira, TMK m. 634/IV hükmü ile mirasçılara ve tereke alacaklılarına, tasfiye memurları hakkında sulh mahkemesine şikâyette bulunma imkânı tanımıştır. Buna göre, tasfiye memurları tarafından yapılan işlemlere karşı, mirasçıların ve tereke alacaklılarının, bu işlemleri öğrenmelerinden itibaren yedi günlük

¹⁵ Serozan/Engin, s. 532; İmre/Erman, s. 409; İnan/Ertaş/Albaş, s. 534. Bununla beraber, mirasın resmî tasfiyesinin mirasın kabulüne benzetilmesinin, tasfiye kurumunun amaçlarına uygun düşmediği savunulmaktadır. Buna göre, mirasçıların resmî tasfiye talebinde bulunmaları halinde terekenin aktifi, pasiflerin karşılanmasına tahsis edildiği için, mirasçıların bu sıfatları dolayısıyla sahip oldukları hakların pratik bir değeri kalmamaktadır. Bu nedenle resmî tasfiye, mirasın kabulünden veya reddinden tamamen bağımsız, kendine özgü ayrı bir kurumdur. Bkz. Mehmet Kılıç, "Türk Hukukunda Mirasın Resmen Tasfiyesi", *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 62(3), 2013, s. 767-768.

¹⁶ İmre/Erman, s. 397; Öztan, s. 418; Kocayusufpaşaoğlu, *Miras*, s. 653.

¹⁷ Eren/Yücer Aktürk, s. 556; Antalya, s. 458.

¹⁸ Dural/Öz, s. 439.

¹⁹ Dural/Öz, s. 439; Eren/Yücer Aktürk, s. 559. Aksi yöndeki görüş için bkz. Kocayusufpaşaoğlu, *Miras*, s. 649; Öztan, s. 423; Serozan/Engin, s. 534; Birinci Uzun, s. 176.

hak düşürücü süre içinde yazılı olarak şikâyette bulunmaları mümkündür²⁰. Yapılan şikâyetler üzerine sulh hâkimi, tasfiye memurunu görevden alma yetkisini haizdir. Bunun yanı sıra, tasfiye memurunun, hukuka aykırı ve kusurlu davranışları dolayısıyla 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu (TBK) m. 506 hükmü uyarınca vekilin sorumluluğu hükümleri kapsamında sorumluluğu doğmaktadır²¹.

TMK m. 634 hükmü uyarınca, resmî tasfiye sürecine öncelikle resmî defterin tutulması amacıyla yapılacak bir ilan ile başlanır; daha önce terekenin resmî defteri tutulmuşsa bu durumda resmî tasfiye, tutulan bu deftere göre yapılır. İlanda belirtilen süre içinde mirasbırakanın alacaklılarının ve borçlularının alacak ve borçlarını bildirmeleri istenir. Yapılan bildirimler üzerine tutulan defter ile terekenin aktifi ve pasifi belirlenir. Mirasbırakanın ilanda belirtilen süre içinde başvurmamış olan alacaklıları, resmî defter tutmadan farklı olarak²², deftere yazdırmamada kusurları bulunsa dahi, bakiye mirasçılara devredildikten sonra da haklarını doğrudan doğruya mirasçılara karşı ileri sürebilirler²³. Durum böyle olmakla beraber, mirasçıların bu alacaklılara karşı sorumlulukları, terekeden ellerine geçen miktarla sınırlıdır²⁴.

Mirasçılar, resmî tasfiye süresince tereke üzerinde tasarruf edebilme imkanına sahip olmadıklarından, tereke borçlularının mirasçılara ödeme yapmaları onları borçlarından kurtarmaz; bu hâlde sebepsiz zenginleşme hükümleri uygulanır²⁵.

Terekenin aktifinin pasifini karşılaması durumunda olağan tasfiye, karşılamaması durumunda ise iflas usulü ile tasfiye gerçekleştirilir²⁶. Resmî

²⁰ Şikâyet hakkının mirasbırakanın alacaklılarına da tanınması gerektiğine ilişkin görüş için bkz. İmre/Erman, s. 407.

²¹ İmre/Erman, s. 408; İnan/Ertaş/Albaş, s. 537; Öztan, s. 423.

²² Resmî defter tutmada, mirasçıların sorumluluğu sadece deftere kaydedilen borçlarla sınırlıdır. TMK m. 629 hükmü uyarınca mirasçılar, alacaklarını belirtilen süre içinde yazdırmayan alacaklılara karşı kişisel malvarlıklarıyla ya da terekeden kendilerine geçen mallarla sorumlu olmazlar. Buna karşılık, alacaklının alacağını deftere yazdırmamada kusuru bulunmuyorsa ya da alacaklı bildirdiği halde alacak deftere yazılmamışsa mirasçılar, zenginleştikleri ölçüde sorumlu olurlar.

²³ İmre/Erman, s. 408-409; Kocayusufpaşaoğlu, *Miras*, s. 652; Serozan/Engin, s. 535; Öztan, s. 424; Ayiter/Kılıçoğlu, s. 250.

²⁴ İmre/Erman, s. 408-409; Kocayusufpaşaoğlu, *Miras*, s. 652; Serozan/Engin, s. 535; Öztan, s. 424.

²⁵ Öztan, s. 424; İmre/Erman, s. 405.

²⁶ Eren/Yücer Aktürk, s. 560; Dural/Öz, s. 440 vd.; İnan/Ertaş/Albaş, s. 537; İmre/Erman,

tasfiye sonucunda mirasçılara paylaştırılan tasfiye artığı, mirasçıların malvarlıkları ile karıştığı için, onların alacaklıları tarafından takibi mümkün hale gelir. Resmî tasfiyenin tamamlanıp kalan bakiyenin mirasçılara paylaştırılmasından itibaren mirasçılar, tenkis, iade ve miras sebebiyle istihkak davalarını açabilirler²⁷.

2. Olağan Tasfiye Usulü ile Tasfiye

Mirasbırakanın alacaklılarının ve borçlularının yaptığı bildirimle göre tutulan resmî defterdeki aktiflerin pasifleri karşılması durumunda olağan tasfiye yoluna gidilir. Esas itibariyle mirasçıların menfaatini korumayı hedefleyen olağan usul ile tasfiye, TMK m. 635'te hükme bağlanmıştır. Bu usulde yapılan resmî tasfiye, bir dizi işlemi kapsamaktadır. Buna göre tasfiye memuru, mirasbırakanın yürüyen işlerini tamamlar, borçlarını ifa eder, alacaklarını tahsil eder ve terekenin imkân verdiği ölçüde vasiyet borçlarını yerine getirir. Kanun koyucu, bu hüküm ile getirilen işlemlerde bir sıra gözetmemiş olmakla birlikte, ilk olarak terekedeki nakit ile terekenin borçlarının yerine getirilmesinin ve vasiyet alacaklılarına ifada bulunulmasının, son olarak alacakların tahsilinin gerektiği ileri sürülmektedir²⁸. Tereke borçlarının ödenmesi için önce alacakların tahsilinin gerekmesi durumunda ise, ilk olarak alacaklar tahsil edilir, sonrasında ise tereke borçları ödenir ve vasiyet alacaklılarına ifada bulunulur. Alacakların tahsil edilmesinden sonra da mevcut miktarın borçları ödemeye yetmemesi halinde, terekedeki mallar satılıp paraya çevrilir²⁹. Tasfiye memuru veya hâkim, malların paraya çevrilmesi usulünü belirler. Satış, açık artırımla olabileceği gibi pazarlık usulüyle de gerçekleştirilebilir. Taşınmazlar ise, TMK m. 635/III'e göre, ancak bütün mirasçıların anlaşması durumunda pazarlık usulüyle satılabilmektedir.

TMK m. 635/IV hükmü uyarınca, tasfiyeye başlanırken ya da tasfiye işlemleri devam ederken, mirasbırakanın borçlarının karşılanması açısından bir miktar paraya veya bazı tereke mallarının paraya çevrilmesine gerek olmadığı kesin olarak anlaşılması halinde, tasfiye sonucunun beklenmesine gerek olmaksızın mirasçıların bu paranın veya malların kendilerine verilmesini istemeleri mümkündür. Bu halde, hâkim ya da tasfiye memuru, bu malları

s. 405-406; Ahmet M. Kılıçoğlu, *Miras Hukuku*, 11. Bası, Turhan Kitabevi, 2021, s. 303; Antalya, s. 471 vd.; Serozan/Engin, s. 534; Ayan, s. 291.

²⁷ Dural/Öz, s. 442.

²⁸ Dural/Öz, s. 440; Eren/Yücer Aktürk, s. 561.

²⁹ Eren/Yücer Aktürk, s. 561; İmre/Erman, s. 405; Ayan, s. 291; Dural/Öz, s. 441.

terekeden ayırarak mirasçılara vermekle yükümlüdür.

Mirasbırakanın alacaklıları, vasiyet alacaklılarından önce geldiği için, mirasbırakanın alacaklılarının tamamının tatmin edilmesinden sonra vasiyet alacaklılarına ifada bulunulabilir³⁰. Tereke borçlarının ödenmesi, vasiyet alacaklılarına ifada bulunulması ve tereke alacaklarının tahsil edilmesinin ardından kalan bakiye mirasçılara verilmektedir³¹. Mirasçılar arasındaki miras ortaklığı da tereke borçlarının ödenip geriye kalan bakiyenin kendilerine paylaştırılmasından itibaren kurulmaktadır³².

TMK m. 635/II hükmü ile, tasfiye memuruna, tereke ile ilgili dava, takip ve idari işlemler hakkında mirasçılara bilgi verme yükümlülüğü getirilmiştir. Söz konusu hükümden, tasfiye sırasında tereke ile ilgili uyuşmazlıklarda dava yoluna gidilebileceği sonucu çıkarılmaktadır. Durum böyle olmakla birlikte, dava ehliyetine kimin hangi sıfatla sahip olduğu hususu açık değildir. Nitekim, tasfiye sırasında, mirasçıların tereke üzerinde hak sahibi olmaması, mirasçıların dava haklarının bulunmadığını göstermektedir. Ayrıca tüzel kişiliği bulunmadığından tereke de dava ehliyetini haiz değildir. O halde, davaların yürütülebilmesi açısından kollektif şirketin tasfiyesine ilişkin hükümlerin burada da kıyas yoluyla uygulanması gerektiği kabul edilmektedir³³. Nitekim, 5960 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun Velayet, Vesayet ve Miras Hükümlerinin Uygulanmasına İlişkin Tüzük m. 53 uyarınca, "*Resmî tasfiyede bu bölümde hüküm bulunmayan hallerde, 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 211 inci ve devamı maddelerinde yer alan iflastan başka hallerde bir kollektif şirketin tasfiyesindeki tasfiye memurunun görev, yetki ve sorumlulukları ile tasfiyeye ilişkin hükümleri uygulanır.*" Gerçekten, tasfiye sürecinde terekeye ilişkin hak arama zorunluluğunun doğabileceği göz önünde bulundurulduğunda, terekenin dava ehliyetinin varlığının kabulü gerekmektedir.

3. İflas Usulü ile Tasfiye

Ölen kimsenin terekesinin tasfiyesi, kural itibariyle TMK m. 632 vd. hükümlerine göre yapılmaktadır. Buna karşılık, istisnai bazı durumların varlığı halinde terekenin tasfiyesinin İcra ve İflas Kanunu hükümlerine göre yapılacağı öngörülmüş bulunmaktadır. Mirasbırakanın terekesinin iflas hükümlerine göre

³⁰ Dural/Öz, s. 441; İmre/Erman, s. 406.

³¹ Eren/Yücer Aktürk, s. 561.

³² Dural/Öz, s. 441; İmre/Erman, s. 406.

³³ İmre/Erman, s. 405.

tasfiye edilmesini öngören bu durumlar, TMK m. 612 ve m. 636'da hükme bağlanmıştır. Kanun koyucu, Türk Medeni Kanunu'nun ilgili maddelerine öngörülen durumlarda, terekenin iflas hükümlerine göre sulh mahkemesince tasfiye edileceğini hükme bağlamıştır. Durum böyle olmakla birlikte, Türk Medeni Kanunu'nda iflas hükümlerine göre gerçekleştirilmesi öngörülen terekenin tasfiyesi, normal iflas tasfiyesinden ayrılmaktadır. Nitekim, terekenin iflas hükümlerine göre tasfiyesinde, normal iflas prosedüründen farklı olarak, ticaret mahkemesi değil sulh hukuk mahkemesi görevlidir. Bunun yanı sıra, Türk Medeni Kanunu'nda öngörülen tasfiye esas itibariyle alacaklıların yanı sıra mirasçılarının da korunması amacını taşımakta iken iflas hükümlerine göre tasfiyede sadece alacaklıların menfaati gözetilmektedir.

TMK m. 636 uyarınca, tutulan resmî defterden, tereke aktifinin pasifini karşılamadığının anlaşılması halinde, terekenin iflas usulüyle tasfiyesine gidilir. Bu usulde, mirasbırakanın alacaklılarının menfaati gözetilmektedir³⁴. Sulh hâkimi, terekenin pasifinin daha fazla olduğu sonucuna ulaştığı takdirde iflas usulüyle tasfiyeye karar vermekle yükümlüdür. Hâkim, bu kararı kendiliğinden alabileceği gibi, mirasbırakanın alacaklılarının istemi üzerine de alabilir³⁵. İflas usulüyle tasfiyenin nasıl yapılacağı, İcra ve İflas Kanunu'nun 208 vd. maddelerinde düzenlenmiştir.

Bir görüşe göre³⁶, iflas hükümleri uyarınca yapılan tasfiyede mirasçılarının menfaati gözetilmemektedir, asıl olan alacaklıların menfaatinin korunmasıdır. Bu görüşün dayanağı, terekenin iflas hükümleri uyarınca tasfiyesi ancak mirasçılarının mirası kabul etmemeleri halinde söz konusu olduğundan, mirasçılarının bu tasfiyeden bir beklentilerinin olmaması gerektiğidir. Öğretide ileri sürülen bizim de katıldığımız diğer görüşe göre³⁷, terekenin iflas usulüyle tasfiyesinin ardından artan bakiyenin mirasçılara paylaştırıldığı göz önünde bulundurulduğunda, tasfiye işlemleri yürütülürken malların korunması ve paraya çevrilmesi hususlarında mirasçılarının da korunmaya değer bir menfaatlerinin bulunduğu kabulü gerekmektedir.

Olağan usul ile tasfiye sırasında terekenin aktifinin pasifini

karşılamadığının anlaşılması halinde iflas usulüyle tasfiye yoluna gidilebileceği gibi, iflas usulüyle yapılan tasfiye sırasında terekenin aktifinin pasifini karşıladığının anlaşılması halinde iflas usulüyle tasfiye sona erdirilerek olağan usul ile tasfiye de yapılabilir³⁸.

II. RESMÎ TASFİYE GEREKTİREN HALLER

A. Talebe Bağlı Resmî Tasfiye

1. Resmî Tasfiyenin Mirasçılar Tarafından Talep Edilmesi

Kanunda sayılan haller dışında resmî tasfiye, ancak istem üzerine gerçekleştirilebilir³⁹. Türk Medeni Kanunu, sadece mirasçılara ve mirasbırakanın alacaklılarına resmî tasfiyeyi talep etme imkânı tanımıştır. Mirasçının alacaklılarına bu hak tanınmış değildir. 2003/5960 sayılı Tüzüğü'nün 46. maddesi uyarınca mirasçılar, resmî tasfiye taleplerini, mirasbırakanın son yerleşim yeri sulh hukuk mahkemesine yazılı veya sözlü bir şekilde bildirirler.

Madde metninde geçen “*mirasçılar*” ifadesinin, yasal mirasçılarının yanında atanmış mirasçılarını da kapsadığı kabul edilmektedir⁴⁰. Mirasçılar, terekedeki borç ve alacak oranından kesin emin olmadıkları durumda, kendi menfaatlerini korumak amacıyla, mirasın reddi ya da kabulü yerine defter tutma talebinde bulunabilecekleri gibi, doğrudan doğruya mirasın resmî tasfiyesini de talep edebilirler⁴¹. Daha önce de açıklandığı üzere, defter tutmaya oranla resmî tasfiye, mirasçılar açısından daha güvenli bir seçenektir.

TMK m. 632/II uyarınca, mirasçılardan birinin mirası kabul etmesi durumunda, diğer mirasçılarının resmî tasfiye talepleri hüküm ve sonuç doğurmaz. Defter tutulması talebinde deftere kayıt işleminin ardından mirasçılarının tekrar dört seçimlik hakka sahip olduğu göz önünde bulundurulduğunda, aynı şekilde, mirasçılardan biri mirası tutulan deftere göre kabul ederse, yine diğer mirasçılarının resmî tasfiye talepleri kabul edilmez⁴².

Resmî tasfiye, esas itibariyle mirasçılarını ve mirasbırakanın alacaklılarını korumayı amaçladığından, tasfiyenin sona ermesine kadar mirasçılarının bu

³⁴ İmre/Erman, s. 406; Kocayusufoğlu, *Miras*, s. 651.

³⁵ İmre/Erman, s. 406-407.

³⁶ Nejat Aydın Aysoy, *Tereke*, 1. Basım, Ege Matbaası, 1957, s. 136.

³⁷ Cumhuriyet / Murat Erdem, “Terekenin İflas Hükümlerine Göre Tasfiye Usulü”, *10. Yıla Armağan İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (22), 2012, <<https://ticaret.edu.tr/uploads/kutuphane/dergi/s22/313-335.pdf>>, Erişim Tarihi 15 Eylül 2022, s. 316.

³⁸ İmre/Erman, s. 407; Dural/Öz, s. 441; İnan/Ertaş/Albaş, s. 538.

³⁹ Serozan/Engin, s. 532; Birinci Uzun, s. 64.

⁴⁰ Eren/Yücer Aktürk, s. 557; Birinci Uzun, s. 64.

⁴¹ İmre/Erman, s. 398.

⁴² İmre/Erman, s. 398.

taleplerinden vazgeçmeleri mümkündür⁴³. Bu durumda mirasçılar, mirası kesin olarak kayıtsız şartsız kabul etmiş sayılırlar⁴⁴. Durum böyle olmakla beraber, mirası kabul ya da reddetmiş olan mirasçının, bu seçiminden vazgeçerek resmî tasfiye talep etmesinin mümkün olmadığı savunulmaktadır⁴⁵. Nitekim, mirasın kesin olarak veya tutulan deftere göre kabul edilmesi halinde mirasçının şahsi sorumluluğu doğacağından, tereke alacaklılarının menfaatinin de gözetilmesi gerekmektedir⁴⁶.

Resmî tasfiye, mirasın açılmasından sonra mirasçılardan dört seçimlik hakkından biridir. Resmî tasfiye talebinde bulunulabilmesi için, mirasın daha önce kabul ya da reddedilmemiş olması şarttır. Dolayısıyla, mirasçılardan resmî tasfiyeyi talep hakkının, üç aylık miras ret süresi içerisinde kullanılması gerekmektedir⁴⁷. Nitekim, üç aylık süreyi kaçırdığı ya da tereke işlerine karıştığı için miras kabul etmiş sayılan mirasçının artık resmî tasfiyeyi talep edebilme imkânı bulunmamaktadır⁴⁸. Bunun yanı sıra, TMK m. 626 hükmü göz önünde bulundurulduğunda, mirasçılardan birinin defter tutma talebinde bulunması halinde resmî tasfiyeyi talep hakkının, deftere kayıt işlemlerinin tamamlanmasından itibaren bir ay içerisinde ileri sürülmesi gerektiği anlaşılmaktadır⁴⁹.

2. Resmî Tasfiyenin Mirasbırakanın Alacaklıları Tarafından Talep Edilmesi

TMK m. 633 hükmüyle mirasbırakanın alacaklılarının, madde hükmünde belirtilen şartların gerçekleşmesi halinde resmî tasfiye talebinde bulunmaları mümkün kılınmıştır. Bu hüküm uyarınca, alacaklıların elde edememek hususunda inandırıcı nedenlerle endişe duyan mirasbırakanın

alacaklıları, talepte bulunmalarına rağmen alacaklıları ödenmezse veya bir güvence gösterilmezse, mirasbırakanın ölümü ya da vasiyetnamenin açılması tarihinden başlayarak üç ay içinde terekenin resmen tasfiye edilmesini talep edebilirler. Böylelikle mirasbırakanın alacaklıları, resmî tasfiye ile, borca batık bir mirasçının malvarlığı ile iyi durumdaki bir terekenin karışmasını önleyebilirler⁵⁰.

Alacaklılar bakımından öngörülen sürenin başlangıcı, genellikle, mirasçılar için işleyen süre ile farklılık göstermektedir. Şöyle ki, mirasbırakanın alacaklıları bakımından resmî tasfiyenin talep edilmesi, ölüm ve vasiyetnamenin açılması şeklinde objektif bir temele dayanmakta iken, mirasçılar açısından bu süre subjektif nitelikteki öğrenme olgusuna bağlanmış olduğundan, söz konusu süre her mirasçı için farklı tarihlerde başlayıp sona erebilir⁵¹.

Resmî tasfiye için alacak hakkının kesin olarak ispatı aranmamakta; alacağın varlığının inanılır nitelikte olması yeterli görülmektedir⁵². Söz konusu hüküm ile amaçlanan, bir yandan mirasbırakanın alacaklılarının, mirasçılardan alacaklılarına karşı korunması, diğer taraftan da pasifi aktifinden fazla olan terekeyi kabul eden mirasçılardan daha fazla zarar görmesinin önlenmesidir⁵³.

Madde hükmünden de anlaşıldığı üzere, mirasbırakanın alacaklılarının resmî tasfiye talebinde bulunmaları, belli şartlara bağlanmıştır. Buna göre, ilk olarak, alacaklıların, alacaklarını elde edemeyecekleri hususunda inandırıcı şüphelere sahip olmaları ya da muhtemel bir tehlike ile karşı karşıya olmaları gerekmektedir⁵⁴. Uygulamada bu durum daha çok, mirasçının malvarlığı ve tereke malvarlığı toplamının hem mirasbırakanın hem de mirasçılardan

⁴³ Eren/Yücer Aktürk, s. 557-558; İmre/Erman, s. 399; Birinci Uzun, s. 88. TMK m. 615 hükmünün örnekseme yoluyla uygulanmasıyla, resmî tasfiye talebi sonradan diğer bir mirasçının mirası kayıtsız şartsız veya tutulan deftere göre kabul etmesi nedeniyle etkisiz kalan mirasçıya, mirası reddedip reddetmeme noktasında bir karar verebilmesi için, talebi üzerine, süre tanınması gerekmektedir. Bkz. Dural/Öz, s. 437.

⁴⁴ Eren/Yücer Aktürk, s. 558; İmre/Erman, s. 399.

⁴⁵ Şener, *Şerh*, s. 741; İmre/Erman, s. 399.

⁴⁶ İmre/Erman, s. 399.

⁴⁷ Eren/Yücer Aktürk, s. 558; Serozan/Engin, s. 532; İmre/Erman, s. 399; Dural/Öz, s. 437; Kocayusufpaşaoğlu, *Miras*, s. 647; Birinci Uzun, s. 73 vd.

⁴⁸ Serozan/Engin, s. 532; Birinci Uzun, s. 82.

⁴⁹ Eren/Yücer Aktürk, s. 558; Serozan/Engin, s. 532; İmre/Erman, s. 399; Dural/Öz, s. 437; Kocayusufpaşaoğlu, *Miras*, s. 647; Birinci Uzun, s. 82.

⁵⁰ Baygın, s. 86; İmre/Erman, s. 400; Birinci Uzun, s. 100.

⁵¹ Kocayusufpaşaoğlu, *Miras*, s. 648.

⁵² İmre/Erman, s. 400-401; İnan/Ertas/Albaş, s. 536; Aysoy, s. 116.

⁵³ Eren/Yücer Aktürk, s. 558; İmre/Erman, s. 400.

⁵⁴ Kesin delillerle alacağın ispatı aranmamakta, mirasbırakanın alacaklılarının, hâkimde alacaklılarının bulunduğu ilişkin kanaat oluşturmaları yeterli görülmektedir. Mirasbırakanın alacaklılarının inandırıcı sebeplerinin bulunması, her zaman için mirasbırakanın borcunun aktifinden fazla olması anlamına gelmemektedir; mirasçının yaşadığı ülkede onu takip etme imkanının olmaması, mirasçının konkordato ilan etmesi, çok riskli bir girişime katılması, terekenin aktifinin pasifini karşılayamaması vb. sebepler resmî tasfiye talebini haklı kılacak sebepler arasında değerlendirilmektedir. Bkz. Aysoy, s. 117; Ayiter/Kılıçoğlu, s. 249; Dural/Öz, s. 438; Antalya, s. 461; İmre/Erman, s. 401-402; Birinci Uzun, s. 105.

borçlarını ödemeye yetmemesi şeklinde ortaya çıkmaktadır⁵⁵. Diğer bir anlatımla, alacaklıların resmî tasfiye talebinde bulunabilmeleri için mirasçının borçlarını ödemekten aczi yetmemekte, ayrıca tereke malvarlığının da borçlarını karşılamaya yetmeyecek durumda olması ve söz konusu borçların terekeden ödenmesinin mirasbırakanın alacaklıları bakımından zararlı sonuçlar doğuracak olması şartı aranmaktadır⁵⁶. Söz konusu şüphe, mirasın açıldığı sırada var olabileceği gibi, ileride gerçekleşecek bir olaya da dayanabilir. Alacaklıların resmî tasfiye talep edebilmesi için ödeme yetersizliğinin tek bir mirasçıda bulunmasının yeterli olduğu savunulmaktadır⁵⁷.

İkinci olarak, alacaklılarının alacakları talep etmelerine rağmen ödenmemiş ya da bu alacaklar için teminat gösterilmemiş olması gerekmektedir. Alacaklıların talepleri belirli bir şekil şartına bağlanmamış olmakla birlikte, ispat kolaylığı bakımından taleplerin yazılı olarak ve hatta mümkünse resmî şekilde yapılması gerektiği kabul edilmektedir⁵⁸. Bu doğrultuda, alacağın üçüncü bir kişi tarafından ödenmesi ya da üçüncü bir kişi tarafından alacak için güvence gösterilmiş olması alacaklılarının resmî tasfiye talebinde bulunmalarını engelleyen bir durum oluşturmaktadır⁵⁹. Mirasbırakanın alacaklılarından biri, mirasçının kısmi ödemesini kabul ettiği takdirde, bu alacaklı bakımından resmî tasfiye talebinde bulunma imkânı ortadan kalkmaktadır⁶⁰. Ancak mirasbırakanın diğer alacaklılarının resmî tasfiye talep etme imkanları bu durumdan etkilenmemektedir⁶¹. Resmî tasfiye tamamlanuncaya kadar borcun ifa edilmesi ya da alacağa karşılık güvence gösterilmesi, resmî tasfiyeyi önler⁶². Alacaklıların alacağın ödenmesi ya da garanti altına alınması taleplerini tüm mirasçılara yöneltmeleri gerektiği kabul

⁵⁵ İmre/Erman, s. 401; Birinci Uzun, s. 105.

⁵⁶ İmre/Erman, s. 401.

⁵⁷ Aysoy, s. 117-118; Baygın, s. 92; Duygu Özkan, *Terekentin İflas Hükümlerine Göre Tasfiyesi*, 1. Bası, Yetkin Yayınları, 2022, s. 74; Birinci Uzun, s. 106. Aksi yöndeki görüş için bkz. Antalya, s. 461.

⁵⁸ İmre/Erman, s. 402; Birinci Uzun, s. 108.

⁵⁹ Eren/Yücer Aktürk, s. 559; Dural/Öz, s. 438; Öztan, s. 419. TBK'nın "Şahsen ifa zorluğunun olmaması" başlıklı 83. maddesi ile, borcun bizzat borçlu tarafından ifasında alacaklının menfaati bulunmadığı sürece borçlunun borcu şahsen ifa etmekle yükümlü olmadığı hükmüne bağlanmıştır.

⁶⁰ İmre/Erman, s. 402.

⁶¹ İmre/Erman, s. 402.

⁶² Dural/Öz, s. 438; Öztan, s. 420.

edilmektedir⁶³.

Son olarak, alacaklılarının resmî tasfiye talebini, mirasbırakanın ölümünden ya da vasiyetnamenin açılmasından itibaren üç ay içerisinde yapmış olmaları gerekmektedir. Mirasçılardan resmi tasfiye talebinden farklı olarak, mirası kabul eden bir mirasçı bulunsa bile mirasbırakanın alacaklıları resmi tasfiye talep edebilirler⁶⁴. Alacaklılardan sadece biri tarafından talepte bulunulması, resmî tasfiyenin yapılması için yeterlidir; diğer alacaklılarının onayı aranmamaktadır⁶⁵. Resmî tasfiye talebinde bulunmamış olan alacaklılar, mirasçının alacaklılarının önüne geçerek tasfiye edilen terekeden pay almakla beraber, tereke mallarının alacaklıları karşılamaması halinde mirasçılara başvurma hakkına da sahiptirler⁶⁶. Nitekim, bir alacaklının tek başına resmî tasfiye talebinde bulunabilecek olması, diğer alacaklıların hakkının sınırlanabileceği anlamına gelmemektedir⁶⁷. Durum böyle olmakla birlikte doktrinde, mirasçılardan, resmî tasfiyenin tamamlanmasından sonra ortaya çıkan alacaklılara karşı, sadece ifa talebinde bulunulduğu anda terekeden zenginleştikleri ölçüde sorumlu olmaları savunulmaktadır⁶⁸.

Mirasçının kişisel alacaklılarına resmî tasfiye talebinde bulunma hakkı tanınmamıştır. Kişisel malvarlığı, borçlarını ödemeye yeten bir mirasçıya aktif pasifini karşılamaya yetmeyen bir tereke intikal ettiği takdirde, mirasçının mirası reddetmemesi de mirasçının kişisel alacaklılarına zarar verebilir⁶⁹. Halbuki mirasçının kişisel alacaklılarına resmî tasfiye talebinde bulunma hakkı tanınmış olsaydı, mirasçının kişisel malvarlığı ile terekenin birleşmesi engellenebilirdi⁷⁰. Mirasçının kişisel alacaklıları, ancak TMK m. 617'deki koşulların gerçekleşmesi halinde, kendilerine zarar verme kastıyla mirası reddeden mirasçının bu reddinin iptalini dava ederek terekenin resmen tasfiye edilmesini sağlayabilirler.

⁶³ Antalya, s. 461; İmre/Erman, s. 402.

⁶⁴ Dural/Öz, s. 438; Serozan/Engin, s. 533; Antalya, s. 461; İmre/Erman, s. 400; Kocayusufpaşaoğlu, *Miras*, s. 648.

⁶⁵ Eren/Yücer Aktürk, s. 559; Dural/Öz, s. 438-439; Antalya, s. 461; İmre/Erman, s. 401; Baygın, s. 91; Birinci Uzun, s. 110.

⁶⁶ Antalya, s. 462; Öztan, s. 420; Dural/Öz, s. 438.

⁶⁷ Dural/Öz, s. 439.

⁶⁸ Antalya, s. 462. Kocayusufpaşaoğlu, *Miras*, s.652; İmre/Erman, s. 408-409; Dural/Öz, s. 439.

⁶⁹ Baygın, s. 88; Kılıç, s. 783.

⁷⁰ Baygın, s. 89.

Vasiyet alacaklılarına resmî tasfiye talebinde bulunma hakkı tanınmamış olmakla birlikte, TMK m. 633/II hükmünde, vasiyet alacaklılarının da aynı koşulların varlığı halinde haklarının korunması için gerekli önlemlerin⁷¹ alınmasını talep edebilecekleri düzenlenmiştir.

B. Kanundan Doğan Resmî Tasfiye

1. Genel Olarak

Resmî tasfiye kural olarak talep üzerine gerçekleştirilmekle birlikte, kanun koyucu, iki hâlde sulh mahkemesinin kendiliğinden resmen tasfiyeye hükmedeceğini öngörmüştür⁷². Bunlardan ilki, en yakın yasal mirasçılarının tamamının mirası reddetmesi (TMK m. 612) hâl⁷³, ikincisi ise mirasçının, alacaklılarını zarara uğratma kastıyla mirası reddetmesi (TMK m. 617) hâlidir.

Kanundan doğan resmî tasfiye hâlleri, temel olarak mirasın reddi kurumuyla bağlantılıdır. Bu nedenle, kanunda öngörülen resmî tasfiye hâllerinin açıklanmasından önce, mirasın reddine ilişkin birtakım genel bilgilerin üzerinde durulması gerekir.

Mirasbırakanın ölümü üzerine mirasçılar, bu sıfatlarını kendiliğinden kazanmaktadırlar. Ancak bu kazanım geçici bir nitelik arz etmektedir; mirasçılarının mirasçılık sıfatları, mirası reddetmemeleri bozucu koşula bağlanmış durumdadır⁷⁴. Diğer bir anlatımla, ret süresinin geçmesi ile birlikte mirasçılar, bu sıfatlarını kesin olarak kazanmaktadırlar.

Mirasın geçmesiyle birlikte mirasçılarının sahip olduğu seçimlik haklardan biri de mirasın reddidir. Mirasın reddi, TMK m. 605 vd. maddelerinde hükme bağlanmıştır. Buna göre kanun koyucu, iki türlü ret durumu öngörmüştür.

⁷¹ Konuya ilişkin detaylı bilgi için bkz. Kocayusufpaşaoğlu, *Miras*, s. 646-647.

⁷² YHGK 03.07.2002 T. E. 2002/15-572 K. 2002/577: “Zira mirasın tasfiyesi işlemleri, talebe bağlı olmayan işlemler olup, mirasın reddedildiğinin anlaşılması ile res’en yapılması gerek işlemlerdendir. Talep üzerine de yapılabilirliği bu özelliğini kaldırmaz. Ayrıca mirasın ölümü gününde terekenin borca batık olduğunun sabit olması durumunda da miras reddedilmiş olmadığından bu tespit için sınırlayıcı bir görev yasayla öngörülmediğinden bu yönüyle mahkemeye işlem yapılması olanağı vardır.” Kazancı İçtihat Bilgi Bankası, Erişim Tarihi 27 Haziran 2022.

⁷³ Doktrinde, hükmi ret halinde de en yakın yasal mirasçılarının tümünün mirası reddetmesine benzerlik gösteren bir durum ortaya çıkacağı için terekenin İİK m. 180 kapsamında iflas hükümlerine göre tasfiye edilmesi gerektiği savunulmaktadır. Bkz. Kocayusufpaşaoğlu, *Miras*, s. 622; İlhan Helvacı, *Mirasın Reddi*, 1. Basım, Filiz Kitabevi, 2002, s. 200.

⁷⁴ Kocayusufpaşaoğlu, *Miras*, s. 600-601; Helvacı, s. 11; Antalya, s. 429; İnan/Ertay/Albaş, s. 506; M. Kemal Oğuzman, *Miras Hukuku*, 6. Bası, Filiz Kitabevi, 1995, s. 289.

Bunlardan ilki, mirasçılarının açık ya da örtülü iradesine dayanan gerçek ret, ikincisi ise mirasbırakanın ödemedi aczine dayanan hükmi rettir. Kanuni veya atanmış mirasçılarının kendilerine intikal eden mirası kabul etmeme yönündeki irade beyanına mirasın gerçek reddi, kanunun getirdiği bir karineden dolayı mirasçının mirasçılık sıfatını kazanmasına engel olan duruma ise mirasın hükmi reddi denir⁷⁵. Hükmi ret, kendiliğinden hüküm ifade etmesine karşılık, mirasçılarının iradesine dayanan gerçek ret hâlinde mirasçılarının mirası reddettiklerini açıkça beyan etmeleri gerekmektedir. Devlet’in mirası reddedip reddedemeyeceği hususunda açık bir düzenleme olmamakla birlikte, sorumluluğunun sadece tereke mallarıyla sınırlı olduğu göz önünde bulundurulduğunda, Devlet’in mirası reddedemeyeceğinin kabulünün gerektiği savunulmaktadır⁷⁶.

TMK m. 609/I uyarınca, mirası reddeden mirasçılarının bu beyanlarını yazılı veya sözlü bir şekilde sulh hukuk mahkemesine bildirmeleri gerekir. TMK m. 609/III’e göre, yapılan ret beyanı, sulh hâkimi tarafından bir tutanak ile tespit edilir. TMK m. 609/IV hükmünde, mirasın reddi beyanının sulh mahkemesince mahkemenin özel kütüğüne kaydolunması gerektiği ve reddeden mirasçının talebi hâlinde, bu beyanını içeren belgenin kendisine verileceği düzenlenmiştir. Şekle ilişkin öngörülen şartlara uyulmamış olması, reddin geçersizliği sonucunu doğurmaz; ret beyanının yetkili sulh mahkemesine varmış olması yeterlidir⁷⁷.

TMK m. 609/IV hükmünde, reddin tespit edileceği tutanağa ve yazılacağı kütüğe ilişkin esasların 5960 sayılı Tüzük ile belirleneceğini düzenlenmiştir. Bu doğrultuda, Tüzüğün 39. maddesi ve TMK m. 609/II’ye göre, mirasın reddinin kayıtsız olması ve herhangi bir şarta bağlı olmaması gerekmektedir⁷⁸. Aksi takdirde ret beyanı hüküm doğurmaz ve miras kazanılmış olur⁷⁹. Doktrindeki

⁷⁵ İmre/Erman, s. 355; Dural/Öz, s. 414.

⁷⁶ Serozan/Engin, s. 509; Şakir Berki, “Türk Medeni Kanunu’nda Devletin Mirasçılığı”, *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 20(1-3), 1963, <<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/632417>>, Erişim Tarihi 12 Ağustos 2022, s. 147-148. Aksi yöndeki görüş için bkz. Helvacı, s. 47-48; Özkan, s. 56.

⁷⁷ Dural/Öz, s. 415; Kocayusufpaşaoğlu, *Miras*, s. 601.

⁷⁸ Mirasın reddinin kayıtsız ve şartsız olması kuralının istisnası, TMK m. 614’te yer almaktadır. Söz konusu madde ile mirasçılara mirası reddederken kendilerinden sonra gelen mirasçılarının mirası kabul edip etmeyeceklerinin sorulmasını isteme hakkı tanınmıştır.

⁷⁹ Bu durumda, yaptığı ret beyanının hükümsüz olduğunu öğrenen mirasçıya, geri kalan süre içinde tekrar bir ret hakkı verilmesi gerektiğine ilişkin görüş için bkz. İmre/Erman, s. 366; Dural/Öz, s. 416; Helvacı, s. 57.

hâkim görüş, mirasın kısmen reddinin mümkün olduğu yönündedir⁸⁰.

TMK m. 606 uyarınca mirasçılar, mirası üç ay içinde reddedebilirler. Ret süresinin başlangıcı, atanmış ve yasal mirasçılar için ayrı ayrı düzenlenmiş olmakla birlikte, her ikisinde de sürenin başlangıcının temelini oluşturan düşünce, mirasçının hem mirasbırakanın ölümünü hem de kendi mirasçılık sıfatını öğrenmiş olması, yani ret konusunda karar verebilecek durumda olmasıdır⁸¹. Yasal mirasçılar bakımından ret süresi, mirasçı olduklarını sonradan öğrendiklerini ispat etmedikçe mirasbırakanın ölümünü öğrendikleri andan itibaren; vasiyetnameyle atanmış yasal mirasçılar bakımından ise, mirasbırakanın bu eyleminin kendilerine resmî olarak bildirilmesinden itibaren işlemeye başlar. Miras sözleşmesiyle atanmış mirasçılar açısından, vasiyetnamede olduğu gibi açılıp ilgililere bildirim söz konusu olmadığı için, yasal mirasçılara ilişkin kurallar uygulanarak mirasbırakanın ölümünü öğrenmelerinde itibaren ret süresinin başlayacağını kabulü gerekir⁸². Kanunda öngörülen üç aylık süre, hak düşürücü süre niteliği taşıdığından hâkim tarafından re'sen dikkate alınmalıdır⁸³. TMK m. 610/I uyarınca, öngörülen üç aylık yasal süre içinde mirası reddetmeyen mirasçılar, mirası kayıtsız ve şartsız kabul etmiş sayılırlar. Hükmün lafzından da açıkça anlaşıldığı üzere, genel kuraldan farklı olarak burada susma, olumlu bir irade açıklaması olarak nitelendirilmektedir⁸⁴. TMK m. 615 ile kanunkoyucu, sulh hâkimine, önemli sebeplerin varlığı hâlinde⁸⁵ yasal ve atanmış mirasçılara tanınan üç aylık ret

⁸⁰ Oğuzman, s. 289; İmre/Erman, s. 366; Dural/Öz, s. 416; Eren/Yücer Aktürk, s. 530; Öztan, s. 389; İnan/Ertaş/Albaş, s. 508; Kocayusufpaşaoğlu, *Miras*, s. 605; Helvacı, s. 67. Adı geçen yazarlara göre, terekenin kesirli bir oranının kabulü ya da reddi mümkün görünürken, sadece taşınır ya da taşınmaz malların reddi şeklinde şarta bağlı bir ret, kısmi ret olarak kabul edilemez. Aksi yöndeki görüş için bkz. Antalya, s. 430.

⁸¹ Kocayusufpaşaoğlu, *Miras*, s. 609.

⁸² Kocayusufpaşaoğlu, *Miras*, s. 609. Miras sözleşmesiyle atanmış olmakla beraber sözleşmeye taraf olmayan mirasçı bakımından sürenin başlangıcı, ölüme bağlı tasarrufun kendisine bildirildiği an olarak kabul edilmelidir. Bkz. Serozan/Engin, s. 515. Miras sözleşmesi ile mirasçı atanması halinde de mirasçıya bildirim yapılacağı ve sürenin bu andan itibaren işlemeye başlayacağına ilişkin görüş için bkz. Antalya, s. 438.

⁸³ Eren/Yücer Aktürk, s. 533.

⁸⁴ Dural/Öz, s. 417.

⁸⁵ Burada temel ölçüt dürüstlük kuralıdır. Mirasçının sürekli hastalığı, gaipliği, yerleşim yerinin yurtdışında bulunması, seyahat halinde bulunması, askeri hizmette bulunması gibi sebeplerle üç aylık süre içinde mirası reddetmesi beklenemeyecek durumda ise, önemli sebebin varlığı kabul edilir. Ayrıca, tereke borcunun sonradan ortaya çıkması hali de önemli bir sebep olarak kabul edilmelidir. Zira, ret süresinin geçmesinden sonra öğrenilen tereke borcu, terekenin aktifini ve dolayısıyla mirasçının iradesini doğrudan doğruya etkilediği için, mirasçıya yeni

süresini uzatma ya da yeni bir süre verme yetkisi tanımıştır.

TMK m. 608 hükmü, mirası reddetmeden önce ölen mirasçının ret hakkının, kendi mirasçılara geçeceğini düzenlemiş ve iki ayrı ihtimale göre farklı sonuçlar öngörmüştür. İlki, TMK m. 608/II'de düzenlenmiş olan ölen mirasçının yerine geçen mirasçıların mirası reddedebilecekleri süredir. Ölen kimsenin yerini alan mirasçının iki ret hakkı bulunmaktadır. Bunlardan ilki, kendi mirasbırakanından kalan ret hakkı, ikincisi ise kendi mirasbırakanına onun mirasbırakanından kalan ret hakkıdır. İlk miras, mirası reddetmeden önce ölen kendi mirasbırakanının terekesinin bir parçası olarak geçtiğinden, mirasçının, kendi mirasbırakanına kalan mirası kabul edip kendi mirasbırakanından kalan mirası reddetmesi mümkün değildir⁸⁶. Bu nedenle mirasçı, ya iki mirası birden ya da sadece kendi mirasbırakanına kalan mirası reddedebilir. Zira mirasçının, mirasın bütününe reddedip bütünü bir parçasını kabul etmesi imkân dahilinde değildir⁸⁷. Kanun koyucu, ilk mirasbırakanın mirasını reddetme bakımından iki farklı süre öngörmüştür. Bunlardan ilki, mirasçının kendi mirasbırakanından kalan mirası reddetme süresi olan ortak süredir. Bu süre, mirasçının kendi mirasbırakanının ölümünü ve kendi mirasçılık sıfatını öğrenmesinden itibaren üç aydır. TMK m. 608/II'ye göre ilk mirası reddetme süresi, mirasçının kendi mirasbırakanından kalan mirası reddetme süresinden daha kısa olamaz. Kanun koyucu, bu ortak sürenin yanında bir de ilk mirasın reddi bakımından bağımsız bir süre öngörmüştür. Buna göre, ret hakkına sahip olan mirasçılar bakımından süre, birinci mirasın kendi mirasbırakanına geçtiğini öğrendiği andan itibaren işlemeye başlar. Söz konusu sürenin pratik değer kazanması için, ret hakkına sahip olan mirasçının, kendi mirasbırakanına kalan mirası, kendi mirasbırakanından geçen mirası öğrenmesinden daha geç öğrenmesi gerekmektedir⁸⁸. Ret hakkının geçmesine ilişkin ikinci düzenleme ise, TMK m. 608/III'te hükme bağlanmıştır. Bu hüküm, birinci mirasçının mirası reddetmesi durumunda onun yerine geçen ikinci mirasçı bakımından ret süresinin hangi anda başlaması gerektiğine ilişkindir. Buna göre süre, ikinci mirasçının, ilk mirasçının kendisine intikal eden mirası reddettiğini ve mirasın kendisine geçtiğini öğrendiği tarihte başlamaktadır.

bir ret süresinin tanınması gerekmektedir. Bkz. Eren/Yücer Aktürk, s. 534-535. Aynı yönde Serozan/Engin, s. 516; Kılıçoğlu, s. 280; Kocayusufpaşaoğlu, *Miras*, s. 610-611.

⁸⁶ Dural/Öz, s. 419; Antalya, s. 440; Kocayusufpaşaoğlu, *Miras*, s. 613.

⁸⁷ Kocayusufpaşaoğlu, *Miras*, s. 613; Dural/Öz, s. 419.

⁸⁸ Dural/Öz, s. 420.

Mirası reddeden mirasçının fiilehliyetine sahip bulunması gerekmektedir⁸⁹. Ret beyanı kişiye sıkı sıkıya bağlı bir hak niteliği taşımadığından, bu hususta özel yetkisi bulunan temsilci aracılığıyla da yapılabilir⁹⁰. Yargıtay'ın, önceki tarihli kararları, özel yetkinin bulunmasının şart olmadığı yönünde iken⁹¹ daha sonraki kararları⁹² Tüzük m. 39/II ile uyumlu olarak, mirasın reddinde temsilcinin özel yetkili olması gerektiği yönündedir.

Kural olarak, ret beyanı yenilik doğuran bir irade açıklaması olup sulh hâkimine ulaşmakla hüküm ve sonuç doğurduğundan, mirası reddeden mirasçının bu beyanından dönmesi mümkün değildir⁹³. Durum böyle olmakla birlikte, diğer mirasçılardan onaylarının alınması şartıyla ret beyanından dönmenin mümkün olduğu kabul edilmektedir⁹⁴. Ayrıca, TBK m. 30 vd.

⁸⁹ Dural/Öz, s. 416; Antalya, s. 431; Öztan, s. 388; Kocayusufpaşaoğlu, *Miras*, s. 603; Oğuzman, s. 289.

⁹⁰ Helvacı, s. 69 vd; Kocayusufpaşaoğlu, *Miras*, s. 604-605; Dural/Öz, s. 416; Serozan/Engin, s. 511; İnan/Ertaş/Albaş, s. 507; Şener, *Şerh*, s. 258; Fuat Saatçioğlu, "Mirasın Gerçek Reddi", *Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi*, 1(1), 2012, <<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/155536>>, Erişim Tarihi 10 Ağustos 2022, s. 179; Cevdet Yavuz/ Osman Açıkgöz, "Mirasın Temsilci Aracılığıyla Reddedilmesi Halinde Özel Yetkinin Gerekli Olup Olmadığı Hususunun Öğretideki Görüşler ve Yargıtay Kararları Işığında Değerlendirilmesi", *Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 18(2), 2021, <<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/2071046>>, Erişim Tarihi 12 Temmuz 2022, s. 691-692.

⁹¹ Yarg. 2. HD. 11.07.1997 T. E. 1997/6795 K. 1997/8177: "Borçlar Kanunu'nun 388. maddesinde ortaya konan genel sınırlamanın istisnası kanunda gösterilmedikçe, genel kural uyarınca, vekilin işin gerektirdiği tüm yetkilerle donatıldığını kabul işlem güvenliği ilkesinin zorunlu bir sonucudur. Özel yetki gerektiren haller benzetme yolu ile genişletilemez. Tereke üzerinde tasarruf şahsa bağlı haklardan değildir. Yasaların öngörmediği bir konunun tüzükle benimsenmesine geçerlilik tanınmaz. Medeni Kanun velayet, vesayet ve miras hükümlerinin uygulanmasına ilişkin Tüzüğün 40. maddesinde öngörülen "talep bu konuda yetkisi olan vekil tarafından yapılmış ise" ibaresi yasa da yer almadığından mirasın reddinin özel vekaletname gerektirdiği şeklinde yorumlanamaz." Kazancı İçtihat Bilgi Bankası, Erişim Tarihi 20 Temmuz 2022.

⁹² Yarg. 2. HD. 22.02.2005 T. E. 2004/15954 K. 2005/2593: "Mirasçı adına ret beyanında bulunan vekilin (temsilcinin) bu tasarrufu yapabilmesi için özel yetkisinin bulunması zorunludur. 24.7.1965 günlü velayet, vesayet ve miras hükümlerinin uygulanmasına ilişkin Tüzüğün 40 ve 12.8.2003 tarihli yeni Tüzüğün 39. maddelerinde özel yetkili vekilin mirası reddedebileceği açıklanmıştır." Kazancı İçtihat Bilgi Bankası, Erişim Tarihi 20 Temmuz 2022.

⁹³ Dural/Öz, s. 417; Eren/Yücer Aktürk, s. 530; Antalya, s. 439; Kılıçoğlu, s. 277; Öztan, s. 387; İnan/Ertaş/Albaş, s. 507; Kocayusufpaşaoğlu, *Miras*, s. 606; Oğuzman, s. 290; Ayiter/Kılıçoğlu, s. 232; Şakir Berk, "Türk Medeni Kanunu'nda Miras Hukukunun Esasları (III)", *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 31(1), 1971, s. 216.

⁹⁴ İmre/Erman, s. 367. Serozan/Engin, s. 512; Kılıçoğlu, s. 277; Şener, *Şerh*, s. 260. Sadece mirasçılardan değil diğer tüm ilgililerin de rızasının alınması gerektiği yönündeki görüş için bkz. Kocayusufpaşaoğlu, *Miras*, s. 606; Saatçioğlu, s. 187.

hükümleri göz önünde bulundurulduğunda, irade sakatlığına dayanan bir ret beyanının iptali de mümkündür⁹⁵.

Mirasın reddi ile birlikte reddeden mirasçının geçici olarak kazandığı mirasçılık sıfatı, mirasbırakanın ölümü anına kadar geriye yürüyerek ortadan kalkmaktadır⁹⁶. Reddedilen miras payının kime geçeceği hususu ise, kanun koyucu tarafından farklı ihtimaller göz önünde bulundurularak Türk Medeni Kanunu'nda hükme bağlanmıştır. Çalışma konusuyla ilgili olduğu ölçüde aşağıdaki açıklamalarda bu husus üzerinde durulacaktır.

2. Mirasın En Yakın Mirasçılardan Tamamı Tarafından Reddi Hâlinde (TMK m. 612)

a. Genel Olarak

Türk miras hukukuna göre, her terekenin mutlaka en az bir mirasçısı vardır. Zira, mirasbırakanın kanuni veya atanmış bir mirasçısının bulunmaması hâlinde tereke Devlet'e intikal etmektedir. Mirasın bütün en yakın yasal mirasçılardan reddedilmesi hâlinde ise kanun koyucu, farklı bir tutum izleyerek mirasın, sonraki zümredeki mirasçılara ya da Devlet'e geçmesi yerine iflas hükümlerine göre resmen tasfiye edileceğini hükme bağlamıştır⁹⁷. Kanun koyucunun böyle bir düzenleme yapma gereği duymasının sebebi, en yakın yasal mirasçılardan tümünün mirası reddetmesi durumuna genellikle, terekenin pasifinin aktifinden fazla olması ihtimalinde rastlanmasıdır⁹⁸. TMK m. 612, yasal mirasçılardan birinin mirası reddetmesi hâlinde onun payının

⁹⁵ Dural/Öz, s. 417; Eren/Yücer Aktürk, s. 530-531; Serozan/Engin, s. 513; Antalya, s. 439; Öztan, s. 389; Kocayusufpaşaoğlu, *Miras*, s. 607.

⁹⁶ İnan/Ertaş/Albaş, s. 507.

⁹⁷ Terekenin aktifi, pasifini karşılayacak durumda ise iflas usulü ile tasfiye yoluna gidilmesinin doğru olmadığı, adi tasfiye hükümlerinin uygulanması gerektiğine ilişkin görüş için bkz. İnan/Ertaş/Albaş, s. 517-518. Yarg. 3. HD. 20.12.2010 T. E.15137 K. 20977: "...mirasın birinci derecedeki mirasçılardan tamamı tarafından reddi halinde miras ikinci derecedeki mirasçılara geçmez. Tereke tasfiye olunur, borçlar öendikten sonra geriye kalan kısım varsa red vaki olmamış gibi birinci derece mirasçılara verilir." Kazancı İçtihat Bilgi Bankası, Erişim Tarihi 25 Temmuz 2022.

⁹⁸ İmre/Erman, s. 371; Serozan/Engin, s. 521; Helvacı, s. 151; Coquoz R (Çeviren: Güral Jale), "Mirasın Reddinin, Mirasın İntikali Üzerine Olan Tesirleri", *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 8(1), 1951, ><https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/637530>>, Erişim Tarihi 22 Ağustos 2022, s. 688; Kocayusufpaşaoğlu, *Miras*, s. 624. Yazara göre, mirasbırakanın en yakın yasal mirasçılardan sonra gelen ve manevi bağları daha zayıf olan mirasçılardan da bu terekeyi nasıl olsa reddedecekleri varsayımından hareketle, gereksiz yere zaman kaybetmemek amacıyla doğrudan tasfiye yoluna gidilmesinde yarar vardır.

kendisi sağ değilmiş gibi diğer hak sahiplerine geçeceğini düzenleyen TMK m. 611/I hükmünün bir istisnası görünümündedir⁹⁹.

Öncelikle, TMK m. 612 hükmünde öngörülen “*en yakın yasal mirasçılar*” ifadesiyle kimlerin kast edildiğinin açıklığa kavuşturulmasında yarar vardır. Bu hükümde ifade edilen mirasçılar, mirasbırakanın en yakın sıradaki mirasçıları, yani mirasbırakanın ölümü sırasında doğrudan doğruya mirasçı olan kişilerdir¹⁰⁰. Sağ kalan eş de bu gruba dahildir¹⁰¹. Ancak atanmış mirasçıların tamamının mirası reddetmesi durumunda, TMK m. 612 hükmü uygulanmaz. Bu durumda, atanmış mirasçılar tarafından reddolunan miras payı, yasal mirasçılara, bunların bulunmaması durumunda ise Devlet'e geçer¹⁰². Durum böyle olmakla beraber, en yakın bütün yasal mirasçılar mirası reddetmiş ancak bunlar yanında atanmış mirasçılar da bulunmaktaysa, atanmış mirasçılar mirası reddetmediği sürece TMK m. 612 hükmü uygulanmaz¹⁰³. Diğer bir anlatımla, mirası reddeden yasal mirasçıların payları kendi altsoylarına, altsoylarının bulunmaması durumunda ise sonraki zümre mirasçılarına geçer.

En yakın yasal mirasçıların tamamı tarafından reddedilen mirasın resmî tasfiyesinin tamamlanmasından sonra arta kalan bakiye, resmî tasfiyenin doğal bir sonucu olarak, mirası reddetmemişler gibi en yakın yasal mirasçılar arasında paylaşmaktadır¹⁰⁴. Tasfiyeden arta kalan ve kendisine geçen

⁹⁹ İmre/Erman, s. 371; Dural/Öz, s. 424-425; Helvacı, s. 151; A. Özge Yenice Ceylan, “Mirasın Reddinin Diğer Mirasçılar Bakımından Sonuçları”, *Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 18(2), 2019, s. 645.

¹⁰⁰ Eren/Yücer Aktürk, s. 540; Kılıçoğlu, s. 284; Öztan, s. 395; İmre/Erman, s. 370; Dural/Öz, s. 424; Kocayusufoğlu, *Miras*, s. 624; Helvacı, s. 151-152; Oğuzman, s. 297; Şener, *Şerh*, s. 283; Saatçioğlu, s. 194; Birinci Uzun, s. 119; Ayan, s. 282; Necip Kocayusufoğlu, “En Yakın Kanuni Mirasçıların Mirası Reddetmesi- Mehaza Göre Tefsir”, *İstanbul Üniversitesi Mukayeseli Hukuk Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 2011, s. 39. Yarg. 14. HD. 07.06.2016 T. E. 2015/7035 K. 2016/6573: “*Muris ...'ın en yakın mirasçıları olan eşi ve oğlu mirası reddetmiştir. En yakın mirasçıların tamamı tarafından mirasın reddedilmesinde ret beyanını tespit eden mahkemenin terekenin re'sen tasfiyesine karar verilmesi gerekmektedir (TMK m. 612). Mirasın anne ve babası olan davacılar miras gelmez. Yani en yakın mirasçılardan sayılmazlar. Davacılar mirasçı olmadıklarından mirası reddetme yetkileri bulunmaz.*” Kazancı İçtihat Bilgi Bankası, Erişim Tarihi 25 Temmuz 2022.

¹⁰¹ Kocayusufoğlu, *En Yakın*, s. 39; Coquoz, s. 690; Birinci Uzun, s. 119.

¹⁰² İmre/Erman, s. 370; Dural/Öz, s. 425.

¹⁰³ Serozan/Engin, s. 522; Kocayusufoğlu, *Miras*, s. 628; İmre/Erman, s. 370-371; Dural/Öz, s. 425; Birinci Uzun, s. 120.

¹⁰⁴ Birinci Uzun, s. 124; Dural/Öz, s. 424-425.

payı reddeden mirasçının miras payı ise, genel kural niteliğindeki TMK m. 611/I hükmü doğrultusunda altsoyuna, altsoyunun bulunmaması durumunda ise diğer kanuni mirasçılara geçer. Tasfiye bakiyesinin de en yakın yasal mirasçıların tümü tarafından reddedilmesi durumunda ise, sonraki derece ya da zümre mirasçıları, bunların da bulunmaması durumunda Devlet hak sahibi olur¹⁰⁵.

b. Resmî tasfiye yoluna gidilmesinin istisnası¹⁰⁶: Sonra gelen mirasçılar yararına ret (TMK m. 614)

TMK m. 614 uyarınca, en yakın yasal mirasçıların tamamının mirası kendilerinden sonra gelen mirasçılar yararına reddetmeleri mümkündür. TMK'nın “*Sonra gelen mirasçılar yararına ret*” başlıklı 614. maddesi, TMK m. 612 ile getirilen kuralın bir diğer istisnası görünümündedir¹⁰⁷. Söz konusu madde, aynı zamanda, mirasın reddinin kayıtsız ve şartsız olması gerektiğinin öngörüldüğü TMK m. 609/II hükmüne de bir istisna getirmektedir¹⁰⁸. Zira burada mirasçılar, kendilerinden sonra gelen mirasçıların mirası kabul edip etmeyeceklerinin sorulması şartıyla mirası reddetmektedirler¹⁰⁹. Buna göre,

¹⁰⁵ İmre/Erman, s. 371.

¹⁰⁶ Doktrinde, “*Mirasın sağ kalan eşe geçmesi*” başlıklı 613. maddeyi de TMK m. 612'nin istisnası olarak değerlendiren yazarlar bulunmaktadır. Bkz. Kocayusufoğlu, *Miras*, s. 629, İmre/Erman, s. 373. Söz konusu hüküm, altsoyun tamamının mirası reddetmesi durumunda bu kimselerin payının sağ kalan eşe intikal edeceğini düzenlemektedir. Diğer bir ifadeyle, altsoyun tamamının mirası reddetmesi durumunda miras ikinci zümreye geçmemekte, tamamıyla eşe kalmaktadır. Dolayısıyla burada, bir zümrede hiç mirasçı bulunmaması durumunda mirasın sonraki zümreye geçeceği kuralının bir istisnası bulunmaktadır. Maddenin gerekçesine bakıldığı zaman, asıl amacın, dar anlamda aileyi ve sağ kalan eşi korumak olduğu görülmektedir. TMK m. 613 hükmüne başvurulabilmesi için her şeyden önce, sağ kalan eş ile altsoyun birlikte mirasçı olması gerekir. Eşin hayatta olmaması ve bütün altsoyun mirası reddetmesi durumunda ise TMK m. 612'nin uygulanması gerektiği savunulmaktadır. Ayrıca, TMK m. 613'ün uygulanabilmesi için altsoyun tamamının mirası reddetmiş olması, sağ kalan eşin ise reddetmemiş olması gerekmektedir. Zira, daha önce de açıklandığı üzere, sağ kalan eşin de mirası reddetmesi halinde miras, en yakın yasal mirasçıların tamamınca reddedilmiş kabul edilerek TMK m. 612 uyarınca terekenin resmen tasfiyesi yoluna gidilir. TMK m. 613 ile düzenlenen durumda, eş mirası reddetmediği için mirasın en yakın yasal mirasçıların tamamı tarafından reddedildiği söylenemez. Bu nedenle kanımızca, söz konusu hükmün, TMK m. 612'nin bir istisnası olarak değerlendirilmesi isabetli değildir.

¹⁰⁷ Serozan/Engin, s. 522; İmre/Erman, s. 373; Antalya, s. 446; Helvacı, s. 169-170. Eren/Yücer Aktürk'ün benimsediği usul ile TMK m. 614'ün, mirasın resmî tasfiyesini gerektiren hallerden biri olarak ayrı bir başlık altında incelenmesi mümkün olmakla birlikte, kanundaki düzenleniş biçimi de göz önünde bulundurulduğunda, kanımızca, TMK m. 612 hükmünün bir istisnası olarak değerlendirilmesi daha isabetlidir.

¹⁰⁸ Kocayusufoğlu, *Miras*, s. 630; Helvacı, s. 170.

¹⁰⁹ Dural/Öz, s. 426.

en yakın yasal mirasçılarının, kendilerinden sonra gelen mirasçılar yararına mirası reddetmeleri durumunda¹¹⁰ resmî tasfiyeye gidilmeden önce miras bu sonra gelen mirasçılara teklif edilir, bunların da mirası bir ay içinde kabul etmemeleri durumunda miras reddedilmiş sayılır ve terekenin iflas hükümlerine göre resmen tasfiyesine gidilir. Tasfiye sonucunda artan bakiye, önce gelen mirasçılara dağıtılır.

En yakın yasal mirasçılarının mirası reddetmeleri, her durumda terekenin pasifinin aktifinden fazla olmasından kaynaklanmayabilir. Bazen de mirasçılar, kendilerine intikal edecek paya ihtiyaçları olmamasına rağmen kendilerinden sonra gelen mirasçılarının bu paya ihtiyacı olduğu için alt derecedeki mirasçılar lehine mirası reddedebilirler¹¹¹. Aynı doğrultuda, mirasbırakanın terekesinde bulunan bir tarım arazisinin ya da ticari bir işletmenin, alt derecedeki mirasçılar tarafından idaresi ya da işletilmesi bu arazinin ya da işletmenin geleceği açısından daha yararlı olacaksa, en yakın yasal mirasçılarının sonra gelen mirasçılar yararına mirası reddetmesi gündeme gelebilir¹¹². Bu gibi hâllerde, TMK m. 612'nin uygulanarak terekenin iflas hükümleri uyarınca tasfiye edilmesi amaca hizmet etmeyeceğinden kanun koyucu, söz konusu hükme bir istisna getirerek terekenin resmen tasfiyesinin önüne geçmek istemiştir¹¹³.

TMK m. 614 hükmü, sadece en yakın bütün yasal mirasçılar tarafından mirasın reddedilmesi hâlinde uygulama alanı bulur. Mirası kabul eden bir mirasçı dahi olsa, reddeden mirasçının payı, TMK m. 611 hükmü uyarınca, kendisi sağ değilmiş gibi diğer hak sahiplerine geçer. Örneğin mirasbırakan (K)'nin kızları (A), (B) ve (B)'nin oğlu (C) hayattaysa ve (B), TMK m. 614'e göre mirası reddederse, mirası kabul edip etmeyeceği hususunun (C)'den sorulması gerekir. Burada önem arz eden husus, TMK m. 614 hükmünün uygulanabilmesi için en yakın yasal mirasçılarının tamamının mirası reddetmeleri hâlinde içlerinden bir ya da birkaçının mirası alt derece lehine reddetmesinin yeterli olması; tümünün alt derece lehine ret beyanında bulunmasının gerekmemesidir¹¹⁴.

Maddenin lafzından da açıkça anlaşıldığı üzere en yakın bütün yasal

mirasçılarının tarafından mirasın reddi, sadece kendilerinden sonra ilk gelen derece ya da zümredeki mirasçılar lehine yapılabilir; herhangi bir mirasçı lehine yapılamaz. Diğer bir anlatımla bu madde kapsamında ret, en yakın yasal mirasçılar kendilerinden önce ölmüş olsaydı onlar yerine kimler mirasçı olacak iseler, bu kimseler lehine yapılabilir¹¹⁵. Ayrıca, mirasçılar tarafından reddin, kendilerinden sonra gelen mirasçılarının tümü lehine yapılması gerekmektedir; aralarından sadece biri lehine mirasın reddi mümkün değildir¹¹⁶.

En yakın yasal mirasçılarının tamamının mirası reddederek içlerinden en az birisinin alt derece lehine ret beyanını açıklamasından sonra sulh hâkimi, alt derecedeki mirasçılara durumu bildirerek, kendilerine intikal edecek miras payı konusunda iradelerini açıklamaları için bir aylık bir süre verir. Alt derecedeki mirasçılarının tekrar alt derece lehine mirası reddetmeleri mümkün değildir¹¹⁷. Alt derecedeki mirasçılardan en az birisinin mirası kabul etmesi, TMK m. 612 hükmünün uygulanmasını engelleyerek resmî tasfiyeyi önler¹¹⁸. Durum böyle olmakla birlikte, alt derecedeki mirasçılardan hiçbiri mirası kabul etmezse, terekenin resmî tasfiyesi yoluna gidilir¹¹⁹. Aynı şekilde, mirasın bir aylık süre içerisinde kabul edilmemesi de mirasın reddedildiği anlamına gelir ve tereke iflas hükümleri uyarınca tasfiye edilir. TMK m. 614/III uyarınca tasfiyenin tamamlanmasında arta kalan bakiye, önce gelen mirasçılara (mirası önce reddetmiş olan mirasbırakanın en yakın yasal mirasçılarına) paylaşılır.

3. Reddin İptaline Karar Verilmesi Hâlinde (TMK m. 617)

a. Genel olarak

TMK m. 617 hükmü, malvarlığı borçlarını karşılamaya yeterli olmayan mirasçının alacaklılarını zarara uğratmak kastıyla mirası reddetmesi durumunda alacaklılara, reddin iptali davası açma imkânı vermektedir. Mirası reddetmek isteyen mirasçılarının, kanundan doğan bu haklarını kullanırken bir gerekçe göstermeleri gerekmemekle birlikte, TMK m. 2'de düzenlenen genel ilke uyarınca bu hakkın dürüstlük kuralına uygun bir şekilde kullanılması gerekir¹²⁰. Bu kapsamda, mirasçının kanundan doğan ret hakkını dürüstlük

¹¹⁵ Helvacı, s. 172.

¹¹⁶ Helvacı, s. 172; Şener, *Şerh*, s. 285; Saatçioğlu, s. 196; Coquoz, s. 692.

¹¹⁷ Kocayusufoğlu, *Miras*, s. 630; Helvacı, s. 173.

¹¹⁸ İmre/Erman, s. 373.

¹¹⁹ İmre/Erman, s. 373.

¹²⁰ Yarg. 14. HD. 12.9.2013 T. E.2013/9472, K. 2013/11401: “Herkes haklarını kullanırken ve borçlarını yerine getirirken dürüstlük kurallarına uymak zorundadır. Hukuk düzeni bir hakkın

¹¹⁰ Bu irade beyanını “*ayrıkça bir çekinceli ret*” olarak nitelendiren görüş için bkz. Serozan/Engin, s. 523.

¹¹¹ Helvacı, s. 169.

¹¹² Helvacı, s. 169.

¹¹³ Helvacı, s. 169-170.

¹¹⁴ Helvacı, s. 170-171; Saatçioğlu, s. 196; Coquoz, s. 692.

kuralına uygun ve hakkın kötüye kullanılması yasağına aykırı olmayacak şekilde kullanmasını sağlamak amacıyla kanun koyucu, mirasın reddinin iptali kurumunu düzenlemiştir. İcra ve İflas Kanunu'nun “*Zarar verme kastından dolayı iptal*” başlıklı 280. maddesi ile TMK m. 617'nin koşulları arasında önemli farklılıklar¹²¹ bulunmakla birlikte, hükümlerin amaçlarının birbirine benzer olduğunu söylemek mümkündür. TMK m. 617'nin alacaklılara, mirası hukuku alanında, kendilerinden mal kaçırmak isteyen kötüniyetli kişilere karşı ek bir korumak sağlamak amacıyla düzenlendiği savunulmaktadır¹²².

Bozucu yenilik doğuran dava niteliğindeki reddin iptali davası, sadece mirasçının alacaklıları ve iflas masası tarafından açılabilir¹²³. Madde metninde açıkça belirtilmemiş olmakla birlikte, hükmün amacı göz önünde bulundurulduğunda, alacakları retten önce doğmuş olan alacaklıların iptal davası açabileceği kabul edilmektedir¹²⁴. Zira alacaklının alacak hakkı mirasın reddinden sonra doğmuş ise, alacaklının ret nedeniyle bir zarara uğradığından bahsedilemez.

Reddin iptali davasının, mirasçının alacaklılarına zarar verme kastıyla hareket etmesi durumunda açılabilmesinin doğal bir sonucu olarak, sadece gerçek ret durumunda açılabilir¹²⁵. Mirası kabul edip etmeme tamamen mirasçının iradesine bağlı olduğundan, mirasçı, dilerse borca batık durumdaki mirası reddedebileceği gibi hiç borcu bulunmayan mirası da reddedebilir. Kendi borçlarını ödemekten aciz durumda bulunan bir mirasçının hiç borcu bulunmayan mirası reddetmesi, şüphesiz ki dürüstlük kuralına ve hakkaniyet ilkesine aykırılık teşkil eder. Zira, bu durumda mirasçının temel saiki, mirasla kendisine geçecek malları alacaklılarından saklamak olup mirasçının yaptığı bu retten doğrudan doğruya alacaklıları zarar görmektedir¹²⁶. Bu bağlamda kanun koyucu, TMK m. 617 hükmüyle, mirasçılığın bu şekildeki kötü niyetli

açıkça kötüye kullanılmasını korumaz. (TMK.m. 2) Mirasçı alacaklılarına zarar vermek amacıyla mirası reddederse alacaklılar ret tarihinden itibaren altı ay içinde reddin iptali hakkında dava açabilirler (TMK.m617).” Kazancı İçtihat Bilgi Bankası, Erişim Tarihi 08 Ağustos 2022.

¹²¹ İki hukuki kurum arasındaki farklılıklar için bkz. Baygın, s. 137.

¹²² Baygın, s. 136.

¹²³ Öztan, s. 402; Birinci Uzun, s. 136 vd.

¹²⁴ Helvacı, s. 221; Birinci Uzun, s. 136-137.

¹²⁵ Helvacı, s. 213; Şener, *Şerh*, s. 291; Özkan, s. 61; Berki, *Miras*, s. 220; Birinci Uzun, s. 135.

¹²⁶ İmre/Erman, s. 374.

davranışlarının önüne geçerek alacaklıların korunmasını amaçlamıştır¹²⁷. Mirasçının, aşırı miktarda borç içeren mirası kabul ederek de alacaklılarına zarar vermesi ihtimal dahilinde olmakla birlikte bu durum hakkında yasal bir düzenleme bulunmamaktadır¹²⁸.

Mahkeme tarafından reddin iptal edilmesi üzerine, mirasın resmî tasfiyesi yoluna gidilir. Reddin iptali talebinin resmî tasfiye talebini de içerdiği kabul edildiğinden, mirasın reddine karar verildiği takdirde mahkeme doğrudan resmî tasfiye yoluna gider¹²⁹.

Mirasçılardan birinin mirası kabul etmesi durumunda resmî tasfiye talep edilemeyeceğinin öngörüldüğü TMK m. 632/II hükmünden farklı olarak burada, mirasçılardan birinin mirası kabul etmesi, tasfiye sürecini etkilememektedir¹³⁰. Mirasbırakanın tek bir mirasçısının olması ve bu mirasçının da mirası reddetmesi ihtimalinde, reddin iptaline karar verilmesiyle birlikte terekenin tamamı resmen tasfiye edilir. Aynı doğrultuda, birden fazla mirasçının hepsi tarafından yapılan reddin iptaline karar verilmesi durumunda, yine terekenin tamamı resmen tasfiye edilir¹³¹. Buna karşılık, birden fazla mirasçısı bulunan bir mirasçı sadece mirasçılardan birinin reddetmesi durumunda, reddin iptali sonucunda gerçekleştirilen resmî tasfiyenin, terekenin tamamı üzerinde mi yoksa sadece reddi iptal edilen mirasçının reddettiği payı üzerinde mi yapılacağı hususu tartışmalıdır. Doktrinde¹³², mirası reddeden mirasçılığın

¹²⁷ TMK m. 617'ye getirilen eleştiriler ve öneriler için bkz. Mustafa Şahin, “Borçların Nisbiligi İlkesi ve Türk Miras Hukuku Anlamında Mirasbırakanın Borçlarından Dolayı Mirasçılığın Sorumluluğu”, *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 25(2), 2021, <<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1755697>>, Erişim Tarihi 22 Ağustos 2022, s. 109 vd. Mirasbırakanın ölümünün ardından kurulan miras ortaklığı kapsamında mirasçılar, terekenin tamamı üzerinde elbirliği ile hak sahibi olmaktadır. Mirasçılığın alacaklıları, terekeden gelen aktif öğrendikleri zaman hemen alacaklarını tahsil etmek için harekete geçmektedirler. Bu durumdaki mirasçılar ise, kendilerine kalan terekeden herhangi bir fayda sağlayamayacaklarını bildikleri için mal kaçırmak amacıyla mirası reddedebilmektedirler. Yazara göre, mirasçılığın alacaklılarının kısa vadede hak talep etmesinin önüne geçilebilir ise, mirasçılar ellerine geçen malvarlığı değeri ile bir yandan ticari faaliyetlerini devam ettirerek kendi geçimlerini sağlarken diğer yandan alacaklılarını da tatmin edebilme imkanına sahip olurlar.

¹²⁸ Eren/Yücer Aktürk, s. 541.

¹²⁹ İmre/Erman, s. 376; İnan/Ertaş/Albaş, s. 521; Kocayusufoğlu, *Miras*, s. 632; Helvacı, s. 227; Baygın, s. 149-150.

¹³⁰ Serozan/Engin, s. 523.

¹³¹ İnan/Ertaş/Albaş, s. 521.

¹³² Esat Şener, “Miras Hukukunda Alacaklıların Korunması”, *Yargıtay Dergisi*, 3(1), 1977, s. 118; İmre/Erman, s. 376; İnan/Ertaş/Albaş, s. 521. Aksi yöndeki görüş için bkz. Kocayusufoğlu,

alacaklılarının korunması amaçlanırken diğer mirasçılarının da menfaatinin gözetilmesi gerektiği, bu nedenle de resmî tasfiyenin sadece reddi iptal edilen mirasçının payı üzerinde yapılması gerektiği savunulmaktadır. Zira, resmî tasfiyenin mirasın tamamı üzerinde yapılması hâlinde, hem diğer mirasçılar istemedikleri hâlde resmî tasfiyeye zorlanmış olacak hem de tereke malları arasında mirasçılar için önem teşkil eden malların bulunması durumunda resmî tasfiye, onlar için zararlı sonuçlar doğurabilecektir¹³³. Bu doğrultuda, reddi iptal olunan mirasçının payının terekeden ayrılarak sadece o payın resmî tasfiyeye tabi tutulması gerekmektedir¹³⁴.

Reddin iptaline karar verilmesi hâlinde mirası reddeden mirasçı, tekrar mirasçı sıfatını kazanmaz¹³⁵. TMK m. 617/III uyarınca, resmî tasfiyeden sonra ilk olarak tereke borçları ödenir ve artan bakiye, önce reddin iptali talebinde bulunan alacaklılara, hâlâ geriye bir şey kalması hâlinde diğer alacaklılara¹³⁶ paylaşılır. Reddeden mirasçının alacaklarının tamamı ödendikten sonra geriye kalan bakiye ise, mirası reddeden mirasçıya değil, mirasbırakanın ret geçerli olsaydı bundan yararlanacak olan diğer mirasçılarına¹³⁷ verilir.

b. Reddin iptali davasının şartları

(1) Reddeden mirasçının ret sırasında var olan mallarının borçlarını ödemeye yetmemesi

Mirasçının alacaklılarının reddin iptali davası açabilmeleri için ilk şart, mirasçının, kendisine miras yoluyla geçecek malvarlığı dışında şahsi

Miras, s. 632; Oğuzman, s. 299. Diğer mirasçılarının menfaatinin gözetilmesi açısından resmî tasfiyenin sadece reddin iptaline karar verilen pay için yapılması düşüncesi benimsenmekle birlikte, diğer mirasçılarının reddin iptali davasında güvence göstererek bu olumsuzluklara engel olmasının mümkün olduğu gözetildiğinde, mirasın tamamının resmî tasfiyeye konu edilmesi gerektiğini savunan aksi yöndeki görüş için bkz. Helvacı, s. 227; Baygın, s. 151.

¹³³ İmre/Erman, s. 376.

¹³⁴ İnan/Ertas/Albaş, s. 521.

¹³⁵ Kılıçoğlu, s. 291.

¹³⁶ “Diğer alacaklılar” ifadesi ile, alacakları retten önce doğmakla birlikte reddin iptali davası açmamış olan alacaklılar kast edilmektedir. Bkz. Helvacı, s. 231. İtiraz etmemiş olan alacaklıların tatmin edilmesinin hukuk prensipleriyle örtüşmediğine ilişkin görüş için bkz. Berki, *Miras*, s. 220. Yazar, kanunun sözü itibarıyla değerlendirildiğinde alacaklılara reddin iptali davası açmaları için bir süre öngörmesine karşın herhangi bir haklı sebebi olmayan ve bu süre içerisinde redde itiraz etmemiş olan diğer alacaklıların tatmin edilmesini eleştirmektedir.

¹³⁷ Miras, sonra gelen mirasçılar yararına reddedilmiş ise artan değer, bu kişilere ait olur; sonra gelen mirasçılar yararına reddedilmemiş ise, reddi iptal edilen mirasçı mirasbırakandan önce ölmüş gibi değerlendirilerek retten yararlanan mirasçılara ait olur. Bkz. Helvacı, s. 231.

malvarlığının borçlarını ödemek için yeterli olmamasıdır. Bu şartın gerçekleşip gerçekleşmediğinin tespitinde ret tarihi esas alınmaktadır¹³⁸. Reddin iptalinin, henüz vadesi gelmemiş ya da şarta bağlı alacağı olan alacaklılar tarafından istendiği durumlarda ise, malvarlığının borcu karşılamaya yetip yetmediği, vadenin geldiği veya şartın gerçekleştiği tarihe kadar mirasçı lehine kazılması muhtemel mal, para veya haklar göz önünde bulundurularak tespit edilmelidir¹³⁹. Bu doğrultuda, ret tarihinden farklı olarak, alacağın muaccel olacağı tarihte, borcu karşılamaya yetecek değerde bir kazanımın gerçekleşme ihtimali varsa, iptal isteğinin kabul edilmemesi gerekmektedir¹⁴⁰.

Mirasçının malvarlığının borçlarını karşılayacak nitelikte olmadığını, iptal davasını açan alacaklılar ispatla yükümlüdür¹⁴¹. Bu hâlde, borçlu aleyhine bir ödemeden aciz belgesinin alınmış olması zorunlu değildir¹⁴². Mirasın reddi sırasında alacakların inanılır nitelikte olması yeterlidir¹⁴³.

(2) Reddeden mirasçının alacaklılarını zarar uğratma amacı taşıması

Mirasçı, kendine düşen miras payını reddederken alacaklılarına zarar verme amacı gütmüyorsa, kendi alacaklılarını tatmin edemese dahi mirasçının alacaklıları reddin iptalini talep edemezler¹⁴⁴. Mirasçının zarar verme amacıyla

¹³⁸ Gökhan Şahan, “Mirası Reddeden Mirasçının Alacaklılarının Korunması”, *Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 15(1), 2020, <[¹³⁹ Hoşlan, s. 324.](https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1122113#:~:text=Miras%C4%B1n%20reddinin%20iptali%20TMK'n%C4%B1n,idaresi%2C%20miras%C4%B1n%20reddini%20iptal%20ettirebilirler>”, Erişim Tarihi 24 Ağustos 2022, s. 12; Osman Hoşlan, “Mirasçının Alacaklısının Mirasın Reddini İptal Ettirebilmesi Hakkı”, <i>Yargıtay Dergisi</i>, 18(3), 1992, s. 324.</p>
</div>
<div data-bbox=)

¹⁴⁰ Hoşlan, s. 324.

¹⁴¹ Helvacı, s. 215; Baygın, s. 145.

¹⁴² İmre/Erman, s. 374; İnan/Ertas/Albaş, s. 520; Öztan, s. 403; Aysoy, s. 119; Helvacı, s. 215; Şener, *Şerh*, s. 289; Hoşlan, s. 324; Baygın, s. 145.

¹⁴³ Yarg. 8. HD. 17.02.2014 T. E. 2013/4831, K. 2014/2561: “...kötü niyetle retten söz edilebilmesi için reddeden mirasçının malvarlığının borcunu karşılamaya yetmediğinin sabit olması gerekir:Onun için herşeyden önce davalı durumunda bulunan mirasçının malvarlığının borcunu karşılamaya yeterli olup olmadığı hususunun etraflı şekilde araştırılıp tespit edilmesi zorunludur. İcra takibinin uzun süre devam etmesi, tek başına acze delalet etmez... Davacı tarafından borçlu mirasçılar hakkında “aciz vesikası” alınmamış olduğuna göre, Mahkemece, davalıların şahsi malvarlığının ret tarihindeki değeri tespit edilip, bu mal varlığının borçlarını karşılamaya yeterli olup olmadığının usulünce araştırılıp saptanması; yeterli ise talebin reddi, yeterli olmadığının görülmesi halinde ise, davalılar da yeterli güvence göstermediği takdirde reddin iptaline karar verilmesi gerekir.” Kazancı İçtihat Bilgi Bankası, Erişim Tarihi 15 Ağustos 2022.

¹⁴⁴ Dural/Öz, s. 427.

hareket ettiğini ispat etme yükü, alacaklıdır¹⁴⁵. Bu kapsamda alacaklıların, mirasçının mirası reddettiği sırada kişisel malvarlığının aktiflerinin pasiflerini karşılamaya yetmediğini ve mirasın borca batık olmadığını bildiğini veya bilmesi gerektiğini ispat etmeleri gerekmektedir¹⁴⁶. Mirasçının alacaklılara zarar verme kastıyla hareket etmiş olması yeterlidir; ayrıca alacaklıların bir zarara uğramış olmaları şartı aranmamaktadır¹⁴⁷.

Mirasçının malvarlığının borçlarını karşılamaya yetmediği hâlde mirası reddetmesi, her zaman için alacaklılarına zarar verme amacı taşımaz. Mirasbırakanından haklı bir sebeple nefret ettiği için ondan gelecek hiçbir değeri kabul etmek istemeyen veya ahlaka aykırı yoldan kazanıldığını bildiği bir malvarlığı değerini geri çevirmek isteyen mirasçının bu gibi şahsi nedenlere dayanarak da kendisine intikal edecek mirası reddetmesi mümkündür. Zira, sırf alacaklıları zarara uğramasın diye bir mirasçının mirası kabul etmesi beklenemez¹⁴⁸. Bu nedenle, malvarlığı borçlarını karşılamaya yetmediği hâlde mirası reddeden mirasçının, alacaklılarına zarar verme kastıyla hareket ettiğinin ayrıca ispat edilmesi gerekmektedir¹⁴⁹.

(3) Reddin iptali talebinde bulunan alacaklıya mirasçı tarafından güvence verilmemiş olması

Alacaklılara veya iflas masasına yeterli güvence verilmesi hâlinde, mirasın reddinin iptali talep edilemez. Madde metninde güvencenin miktarına veya türüne ilişkin bir açıklama bulunmamaktadır. “*Yeterli güvence*” kavramının sınırını reddedilen mirasın değeri oluşturmaktadır¹⁵⁰. Diğer bir anlatımla güvence, alacaklının alacağını karşılayacak miktarda olmalıdır. Güvencenin aynı ya da şahsî nitelikte olması mümkündür¹⁵¹. Burada önemli olan, güvencenin, alacaklıların mirasın reddi sebebiyle uğradıkları zararı karşılayacak nitelikte olmasıdır. İptal davası açmayan alacaklıların bu yönde bir talepleri bulunmadığından, sadece iptal davası açan alacaklıların alacaklarını teminat altına alacak oranda güvence gösterilmiş olması

¹⁴⁵ İmre/Erman, s. 374; Öztan, s. 403; Aysoy, s. 120; Helvacı, s. 216.

¹⁴⁶ Helvacı, s. 216; Baygın, s. 145.

¹⁴⁷ İnan/Ertaş/Albaş, s. 520. Aksi yöndeki görüş için bkz. Şahan, s. 14; Birinci Uzun, s. 145.

¹⁴⁸ Şahan, s. 16.

¹⁴⁹ Şahan, s. 16; Hoşlan, s. 319; Birinci Uzun, s. 146.

¹⁵⁰ İnan/Ertaş/Albaş, s. 520.

¹⁵¹ Kılıçoğlu, s. 290; Helvacı, s. 217; Şahan, s. 17; Baygın, s. 147.

yeterlidir¹⁵². İflas durumunda, bütün alacaklıların alacakları için teminat verilmiş olması gerekir; alacaklıların sadece bir kısmına teminat verilmiş olması resmî tasfiyeyi engellemez¹⁵³.

Güvencenin kimin tarafından verildiğinin bir önemi bulunmamaktadır; diğer mirasçılar tarafından verilebileceği gibi, üçüncü kişiler tarafından da verilebilir¹⁵⁴.

Güvencenin ne zamana kadar verilmesi gerektiğine ilişkin bir süre öngörülmediğinden, reddin iptaline hükmedilinceye kadar güvence gösterilmesi mümkündür¹⁵⁵. Mirasın reddinden önce mirasçının alacak için güvence vermesi durumunda da şartları gerçekleşmediği için reddin iptali davasının açılması mümkün değildir. Durum böyle olmakla birlikte, önceden verilen teminatın alacağı güvence altına almakta yetersiz kaldığı noktada, teminat yeterli düzeye çıkarılmadığı sürece, reddin iptali davasının açılacağı kabul edilmektedir¹⁵⁶.

c. Reddin iptali davasında hak düşürücü süre

Kendilerine zarar verme kastıyla mirası reddeden mirasçının alacaklıları ya da iflas idaresi, ret tarihinden itibaren altı ay içinde reddin iptalini talep edebilirler. 743 sayılı Medeni Kanun'da öngörülen üç aylık sürenin yetersiz görülmesi üzerine 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nda hak düşürücü süre, altı ay olarak düzenlenmiştir¹⁵⁷. Madde metninde de açıkça belirtildiği üzere, mirasın reddinin iptali için öngörülen hak düşürücü süre, alacaklılar reddi daha sonraki bir tarihte öğrenmiş olsalar dahi, mirasçının mirası reddettiği tarihten itibaren işlemeye başlar¹⁵⁸.

¹⁵² Hoşlan, s. 326; Birinci Uzun, s. 147.

¹⁵³ Aysoy, s. 120; Birinci Uzun, s. 147.

¹⁵⁴ Öztan, s. 403; Aysoy, s. 121; Helvacı, s. 218; Şener, *Şerh*, s. 291; Şahan, s. 17; Hoşlan, s. 326; Baygın, s. 147; Birinci Uzun, s. 146.

¹⁵⁵ Helvacı, s. 218; Şahan, s. 17.

¹⁵⁶ Helvacı, s. 218; Baygın, s. 147.

¹⁵⁷ TMK m. 617 gerekçesi: “...*Maddenin birinci fıkrasındaki reddin iptali davası için öngörülen üç aylık süre, kaynak Kanunda olduğu gibi altı aya çıkarılmıştır. Çünkü ret hâlinde, alacaklıların reddinden kişinin yerine geçen mirasçıları saptamaları ve gerekli güvencenin verilip verilmeyeceğini araştırmaları uzun zaman alabilecek ve yürürlükteki metinde öngörülen üç aylık süre de buna yeterli olamayacaktır.*”

¹⁵⁸ Reddeden mirasçının alacaklılarının mirasçının mirası ne zaman reddettiğini bilmesi ve takip etmesi mümkün olmadığı için öngörülen altı aylık sürenin çoğu zaman kaçırılması muhtemeldir. Bu nedenle hak düşürücü sürenin başlangıç tarihinin reddin öğrenildiği tarih

d. Reddin iptali davasının tarafları

Madde hükmünden de açıkça anlaşıldığı üzere, reddin iptali davası açma hakkı, reddeden mirasçının alacaklılarına ve mirasçının iflası hâlinde iflas masasına tanınmıştır. Birden fazla alacaklının bulunduğu durumlarda, bunların hepsi birlikte dava açabileceği gibi, içlerinden biri tek başına da dava açabilir¹⁵⁹. Reddin iptali isteminin kabulü sonucunda resmî tasfiyeye karar verileceği göz önünde bulundurulduğunda, dava sonucunda verilecek kararın talepte bulunmayan alacaklılar bakımından da geçerli olduğunu söylemek mümkündür. Buna karşılık, ödemeye öncelikle davacı alacaklılardan başlanacağından davacı sıfatına sahip olmak ödeme sırasında öncelik hakkını da beraberinde getirmektedir¹⁶⁰. Alacak hakkı retten sonra doğan bir alacaklının ret sebebiyle zarara uğraması mümkün olmadığından, ancak alacakları retten önce doğmuş olan alacaklılar reddin iptali davası açabilirler¹⁶¹. Alacaklının, resmî tasfiyeyi talep eden bir mirasçı bulursa bile buna güvenerek talepte bulunmaktan kaçınmaması ve ayrıca talepte bulunup tedbirli olmasında yarar vardır¹⁶². Zira, resmî tasfiye talep eden mirasçı, tasfiye sürecinin tamamlanmasına kadar bu talebinden vazgeçip mirası kabul ederse, alacaklı bakımından o sırada talep süresi geçmiş olabilir¹⁶³.

Reddin iptali davasının kime karşı açılacağı hususunda doktrinde görüş birliği sağlanabilmiş değildir. Doktrindeki hâkim görüşe göre davalı sıfatını haiz olan taraf reddeden mirasçıdır. Diğer bir görüşe göre ise reddedenin mirasçılarının da davalı konumunda olması mümkündür¹⁶⁴.

Doktrinde hâkim olan görüşe göre¹⁶⁵, mirasın reddi beyanının geri

olarak düzenlenmesinin daha isabetli olacağı yönündeki görüş için bkz. Kılıçoğlu, s. 291.

¹⁵⁹ Hoşlan, s. 329; Baygın, s. 139.

¹⁶⁰ Hoşlan, s. 329; Baygın, s. 139.

¹⁶¹ Helvacı, s. 220-221; Baygın, s. 139.

¹⁶² Baygın, s. 86-87.

¹⁶³ Baygın, s. 86-87.

¹⁶⁴ Konuya ilişkin görüşler için bkz. Kocayusufpaşaoğlu, *Miras*, s. 631; Aysoy, s. 121; Helvacı, s. 223; Oğuzman, s. 299; İnan/Ertas/Albaş, s. 520; Yarg. 14. HD. 05.11.2018 T. E. 2016/1663 K. 2018/7339: “Mirasın kayıtsız şartsız reddi kararının iptali davalı tüm mirasçılara yöneltilmelidir. Bu konuda açılacak dava herhangi bir süreye tabi değildir. Kanun koyucu mirası reddin iptali için altı aylık hak düşürücü süreyi mirasçılarının alacaklarının korunması için koymuştur.” Kazancı İçtihat Bilgi Bankası, Erişim Tarihi 27 Haziran 2022.

¹⁶⁵ Helvacı, s. 225; İmre/Erman, s. 375.

alınmıyor olması ve ret ile birlikte mirasçılık sıfatının sona ermesi, iptal davasının davalısının reddeden mirasçı olmasına engel değildir. Nitekim, mirasın reddi tek taraflı bir hukuki işlem olduğundan, mirasçılardan birinin ret beyanından diğer mirasçıların haberi olmayabilir. Durumdan habersiz bir kimsenin davalı konumunda bulunması ise isabetli görülmemektedir. Dahası, diğer mirasçıların, reddeden mirasçının kişisel borçlarına ilişkin bilgi sahibi olmadığı düşünülürse, hiçbir savunma imkanlarının bulunmadığını söylemek mümkündür.

Diğer görüşe göre ise¹⁶⁶ reddin iptali davası, hem reddeden mirasçı hem de bu retten yararlanan diğer mirasçılar aleyhine açılmalıdır. Zira, iptal davasının kabulü sonucunda terekenin resmî tasfiyesinden hak sahibi olan diğer mirasçıların da etkileneceği göz önünde bulundurulduğunda, bu kimselerin de davaya dahil edilmeleri gerekmektedir¹⁶⁷. Ayrıca, TMK m. 617'nin gerekçesinde, reddeden mirasçının yerine geçen kimselerin tespitinin zaman alabileceği, üç aylık sürenin altı aya çıkarılmasının temel sebeplerinden biri olarak belirtilmiştir. Dolayısıyla davanın, reddeden mirasçının yerine geçenlere karşı açılmasının amaçlandığı zımni olarak anlaşılmaktadır¹⁶⁸. Bunun yanı sıra, mirasçının zarar verme amacıyla mirası reddetmediğini ispatlayabilecek tek kişi yine mirasçının kendisidir. Tüm bu nedenlerle, iptal davasının, reddeden mirasçı ve bu retten faydalanan diğer mirasçılar aleyhine birlikte açılması gerekmektedir.

SONUÇ

Resmî tasfiye kurumu, miras hukukuna hâkim olan külli halefiyet ilkesinin istisnası olarak karşımıza çıkmaktadır. Resmî tasfiyenin temel amacı, tereke ile mirasçıların kişisel malvarlığının birbirine karışmasını önlemektir. Böylelikle mirasçılar, tereke borçlarından sorumlu olmazlar ve alacaklılar da tereke mevcudundan tatmin edilirler. Doktrinde resmî tasfiyenin hukuki niteliğine ilişkin çeşitli görüşler ileri sürülmektedir. Kanımızca, mirasın açılması ile birlikte mirasçılara tanınan seçimlik haklardan biri olan resmî tasfiye, kendine özgü bağımsız bir kurum olarak nitelendirilmelidir.

Resmî tasfiyenin olağan usul ve iflas usulü ile tasfiye olmak üzere iki türü bulunmaktadır. Olağan usul ile tasfiyede terekenin aktifi, pasifini

¹⁶⁶ Baygın, s. 144; Şahan, s. 24-25; Birinci Uzun, s. 140.

¹⁶⁷ Şahan, s. 25; Birinci Uzun, s. 140.

¹⁶⁸ Şahan, s.25; Birinci Uzun, s. 139-140.

karşılacak nitelikte olduğundan, alacaklıların alacaklarının tamamı ödenir. Buna karşılık iflas usulü ile tasfiyede terekenin aktif, pasifini karşılamaya yetmediğinden alacaklılar, alacaklarını payları oranında alırlar. Her iki tasfiye usulünde de alacaklıların terekeden elde edemeyen alacaklıların, mirasçılarının kişisel malvarlıklarına başvurma imkanları bulunmamaktadır.

Kanunda sayılan iki istisnai hâl dışında resmî tasfiye, ancak talep üzerine gerçekleştirilebilir. Resmî tasfiyeyi talep edebilecek olanlar ise mirasçılar ve kanunda sayılan şartların gerçekleşmesi hâlinde mirasbırakanın alacaklılarıdır. Buna karşılık, kanun koyucu, bazı hâllerde sulh mahkemesinin kendiliğinden resmen tasfiyeye hükmedebileceğini düzenlemiştir. Bu hâllerden ilki, TMK m. 612'de hükme bağlanan, mirasın en yakın yasal mirasçılarının tamamı tarafından reddidir. Buna göre, mirasın en yakın bütün yasal mirasçılar tarafından reddedilmesi durumunda mirasın iflas hükümlerine göre resmen tasfiyesine karar verilir. Kanun koyucu, söz konusu hükmün istisnası niteliğinde olmak üzere TMK m. 614'ü kaleme almıştır. Bu hüküm ile mirasçılarının, kendilerinden sonra gelen mirasçılarının mirası kabul edip etmeyeceklerinin sorulması şartıyla mirası reddetmeleri mümkün kılınmıştır. Talebe gerek olmaksızın kendiliğinden mirasın resmî tasfiyesine hükmedilmesi gereken hâllerden ikincisi ise, TMK m. 617'de düzenlenmiştir. Buna göre, madde hükmünde öngörülen şartların gerçekleşmesi durumunda, malvarlığı borçlarını karşılamaya yetmeyen mirasçı alacaklılarına zarar vermek amacıyla mirası reddederse, alacaklılara, reddin iptali davası açma imkânı tanınmıştır. Reddin iptaline karar verilmesi üzerine ise miras resmen tasfiye edilmektedir.

KAYNAKÇA

- Antalya O G, *Miras Hukuku Cilt III*, 5. Baskı, Seçkin Yayıncılık, 2021.
- Ayan M, *Miras Hukuku*, 9. Baskı, Seçkin Yayıncılık, 2016.
- Ayiter N/ Kılıçoğlu A, *Miras Hukuku*, 2. Bası, Savaş Yayınları, 1991.
- Aysoy N A, *Tereke*, Ege Matbaası, 1957.
- Baygın C, *Türk Miras Hukukunda Alacaklıların Korunması*, 1. Baskı, Seçkin Yayıncılık, 2005.
- Berki Ş, “Türk Medeni Kanunu’nda Devletin Mirasçılığı”, *AÜHFD*, 20(1-3), 1963, <<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/632417>>, Erişim Tarihi 12 Ağustos 2022, s. 115-150.
- Berki Ş, “Türk Medeni Kanunu’nda Miras Hukukunun Esasları (III)”, *AÜHFD*, 31(1), 1971, s.199-221.
- Birinci Uzun T, *Mirasın Resmi Tasfiyesi*, 1. Baskı, Seçkin Yayıncılık, 2018.
- Coquoz R (Çeviren: Güral J), “Mirasın Reddinin, Mirasın İntikali Üzerine Olan Tesirleri”, *AÜHFD*, 8(1), 1951, <<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/637530>>, Erişim Tarihi 22 Ağustos 2022, s.685-695.
- Dural M/Öz T, *Türk Özel Hukuku Cilt IV Miras Hukuku*, 17. Baskı, Filiz Kitabevi, 2021.
- Eren F/ Yücer Aktürk İ, *Türk Miras Hukuku*, 4. Baskı, Yetkin Yayınları, 2021.
- Helvacı İ, *Mirasın Reddi*, 1. Baskı, Filiz Kitabevi, 2002.
- Hoşlan O, “Mirasçının Alacaklısının Mirasın Reddini İptal Ettirebilmesi Hakkı”, *YD*, 18(3), 1992, s. 318-335.
- İmre Z/ Erman H, *Miras Hukuku*, 15. Basım, Der Kitabevi, 2021.
- İnan A N/ Ertaş Ş/Albaş H, *Miras Hukuku*, 10. Bası, Seçkin Yayıncılık, 2019.
- Kılıç M, “Türk Hukukunda Mirasın Resmen Tasfiyesi”, *AÜHFD*, 62(3), 2013, s. 761-818.
- Kılıçoğlu A M, *Miras Hukuku*, 11. Bası, Turhan Kitabevi, 2021.
- Kocayusufpaşaoğlu N, *Miras Hukuku*, 3. Bası, Filiz Kitabevi, 1987.
- Kocayusufpaşaoğlu N, “En Yakın Kanuni Mirasçılarının Mirası Reddetmesi-

Mehaza Göre Tefsir”, *İstanbul Üniversitesi Mukayeseli Hukuk Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 2011, s. 36-47.

Oğuzman M K, *Miras Hukuku*, 6. Bası, Filiz Kitabevi, 1995.

Özkan D, *Terekenin İflas Hükümlerine Göre Tasfiyesi*, 1. Bası, Yetkin Yayınları, 2022.

Öztan B, *Miras Hukuku*, 12. Bası, Yetkin Yayınları, 2021.

Rüzgaresen C/ Erdem M, “Terekenin İflas Hükümlerine Göre Tasfiye Usulü”, *10. Yıla Armağan İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (22), 2012, <<https://ticaret.edu.tr/uploads/kutuphane/dergi/s22/313-335.pdf>>, Erişim Tarihi 15 Eylül 2022, s. 313-335.

Saatçioğlu F, “Mirasın Gerçek Reddi”, *Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi*, 1(1), 2012, <<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/155536>>, Erişim Tarihi 10 Ağustos 2022, s. 173-208.

Serozan R/ Engin B İ, *Miras Hukuku*, 7. Baskı, Seçkin Yayıncılık, 2021.

Şahan G, “Mirası Reddeden Mirasçının Alacaklılarının Korunması”, *EÜHFD*, 15(1), 2020, <<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1122113#:~:text=Miras%C4%B1n%20reddinin%20iptali%20TMK'n%C4%B1n,idaresi%2C%20miras%C4%B1n%20reddini%20iptal%20ettirebilirler>>, Erişim Tarihi 24 Ağustos 2022, s. 1-40.

Şahin M, “Borçların Nisbiliği İlkesi ve Türk Miras Hukuku Anlamında Mirasbırakanın Borçlarından Dolayı Mirasçılarının Sorumluluğu”, *AHBVÜ-HFD*, 25(2), 2021, <<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1755697>>, Erişim Tarihi 22 Ağustos 2022, s. 97-128.

Şener E, “Miras Hukukunda Alacaklıların Korunması”, *YD*, 3(1), 1977, s. 115-134.

Şener E, *Eski ve Yeni Miras Hukuku (Şerh)*, Seçkin Kitabevi, 1988.

Yavuz C/Açıkgöz O, “Mirasın Temsilci Aracılığıyla Reddedilmesi Hâlinde Özel Yetkinin Gerekli Olup Olmadığı Hususunun Öğretideki Görüşler ve Yargıtay Kararları Işığında Değerlendirilmesi”, *YÜHFD*, 18(2), 2021, <<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/2071046>>, Erişim Tarihi 12 Temmuz 2022, s.677-693.

Yenice Ceylan A Ö, “Mirasın Reddinin Diğer Mirasçılar Bakımından Sonuçları”, *GSÜHFD*, 18(2), 2019, s. 641-674.